

Še eno razočaranje

Uspeh zimskega turizma precej slabši kot lani

Zima se naglo nagiba h koncu in vsiljuje se vprašanje: kakšen bo končni uspeh letošnje zimske turistične sezone. Seveda ne bi kazalo že pred koncem sezone seštevati uspehov in neuspehov, saj zima še ni uradno zaključena. Ne bo pa več dolgo, ko bo pomladno sonce tudi v večini višje ležečih krajev pobralo sneg s prisojnih pobočij. Do kakšnih rezultatov bomo prišli tedaj? Menda ne bodo toliko boljši, da bi lahko popravili splošno oceno, s katero lahko že sedaj ovrednotimo letošnji zimski turizem na Gorenjskem.

Oglejmo si letošnji januar in ga primerjajmo s tistim iz leta 1961. V republikem povprečju je odstotek nočitev letos padel za 8% pri domačih in za 12% pri inozemskih turistih. Posamezni kraji pa so se v primerjavi z lanskim januarjem »odrezali«: takole: Bled je januarja zabeležil kar 42% manj nočitev domačih turistov in 49% tujih turistov, Bohinj 14% manj, Jezersko 39% manj, Kranjska gora 5% manj, Radovljica pa 28% manj. Izjema so samo Rateče-Planica, kjer se je število nočitev zvišalo za 1%. Ta skromen korak lahko pripisujemo dokaj spretni kombinaciji zasebnih sob s prehrano v gostiščih, kar celo v primerjavi z ostalimi hoteli - občutno zniža. Zato je bil tudi dotok turistov v ta kraj nekoliko večji.

Odkle, češ da je bila turistična žetev v januarju zelo skop, bo prav gotovo zbledel gostince in Turistična društva. Krivdo za neuspeh bodo skušali zvržati na neugodne snežne razmere, na zvišanje cen gostinskih storitev itd. Brez ovinkarjenja pa lahko takšne izgovore zavrnemo. Snežnih razmer sploh ne kaže upoštevati, saj januarja niso bile tako slabe, porast cen pa lahko upoštevamo le delno. Kje je torej vzrok za takšno občutno nazadovanje?

Krivda je predvsem v tem, da gostinska podjetja (manj turistične organizacije) niso obdelala domačega turističnega tržišča. Ta miselnost se pojavlja že nekaj let, letos pa se je brdsko maščevala. Podoba je, da se naši gostinci, kar

začeva propagando, preradi zanašajo na Gorenjsko turistično zvezo. Vsekakor menijo, da je propaganda te turistične organizacije dovolj močna in da se z njenimi propagandnimi ukrepi konča vse delo. Nekateri večji hoteli so sicer izdali svoje cenike, to pa je domala vse, kar so storili za propagando. Nobenega dvoma ni, da bi si večja turistična področja takšne propagandne akcije lahko privoščila, če bi bila gostinska podjetja in turistična društva le malo bolj prožna in prilagodljiva. Izjema je bil le Bled, ki je ponudil svoje usluge tujemu tržišču.

Morda utegnejo gostinci ugovarjati kritiki s trditvijo, češ: saj so gostinska podjetja zabeležila letos večji finančni uspeh kot lani. Morda res, vendar je treba upoštevati, da se je finančni uspeh povečal kljub manjšemu fizičnemu obsegu, vendar na račun zvišanih cen gostinskih storitev. Na drugi strani pa očitke glede zvišanja cen ne kaže naprtili gostinstvu, zakaj vzporedno s spremembo gospodarskih instrumentov in ne nazadnje zaradi splošnega porasta cen, so se dvignile tudi cene v gostinstvu.

To je le nekaj bežnih zapažanj, končno oceno pa bomo lahko zapisali v začetku aprila, ko bo zimska turistična sezona zaključena. Eno je na dlani - tudi takrat bomo lahko ponovili današnji misel: zimska sezona nas je neoporečno spodbudila, da letošnji neuspeh zbudil gostince v naših zimskošportnih središčih iz zimskega spanja? - S. S.

Odstopanja ne bo

Obveznosti do izvoza lesa so precejšnje, vendar pa jih je mogoče s skupnimi močmi zagotoviti

KRANJ, 13. MARCA - Po planu za Slovenijo je predvideno, da letošnja gozdna proizvodnja lahko doseže 900.000 prostorninskih metrov lesa. Od te količine je za izvoz predvidenih 400.000 m³ oziroma 150.000 m³ desk. Dosedanja proizvodnja glede na izvoz pa ne kaže najbolje. Sprito gospodarskega pomena ni pričakovati kakršnokoli odstopanja glede na planirani izvoz niti glede potreb na domačem trgu oziroma v predelovalni industriji. Problem pa ni v tem, da bi bile premajhne gozdne zaloge, temveč v pomanjkljivi organizaciji, ki jo lahko s skupnimi močmi še vedno pravočasno izboljšamo.

Glede izvoza so v precej težkem položaju trenutno tudi lesnoindustrijska podjetja na Gorenjskem. MLIP »Jelka« v Radovljici po sedanjih podatkih primanjkuje okoli 4.000 m³ hlodovine, da bi lahko zagotovila 7.000 m³ razrezanega lesa za izvoz; MLIP Češnjici 2.000, da bi zagotovila 2.500 m³ (pomanjkanje gre predvsem na račun potreb, ki jih ima podjetje za lastno proizvodnjo, s katero pa ima tudi pogodbe na inozemskem trgu); ZLIT Trzin 3.000 m³ za 5.000 m³ izvoza in podobno.

Takšnih odstopanj prejšnja leta ni bilo. Povzročil jih je nov zakon, ki je sprostil z letošnjim letom nekatere ukrepe, vendar pa bo treba le-te v najkrajšem času popraviti. Vse preveč pogost je pojav, da se zasebni lastniki gozdov okoriščajo na račun družbe. Gozdna gospodarstva, kmetijska posestva ali zadruge skrbijo za pravilno gozdno proizvodnjo, zasebniki pa po lastnem, največkrat špekulativnem preudarku izkoriščajo v individualne koristi les, s katerim se sami pojavljajo na trgu. Gre za nerazumljiv odnos, za nerazumljivo tolmačenje samega zakona o gospodarstvu. Zasebni lastniki gozdov se zavedajo le svojih koristi, ne pa tudi dolžnosti. Le-te morajo na račun zasebnikov opravljati gozdarska ali kmetijska gospodarstva, zlasti v tistih primerih, ko

spet okorišča na račun skupnosti. O teh in še nekaterih drugih problemih je danes dopoldne razpravljala upravni odbor Zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo za okraj Kranj. Razprava predvsem o izvozu je bila precej živahna in je dala tudi nekatere konkretne smernice, kako bi bilo moč izvoz povsem zagotoviti.

Medtem ko sta Gozdni gospodarstvi na Bledu in v Kranju za svojo proizvodnjo že zaključili pogodbe z lesnoindustrijskimi podjetji (te zmogljivosti za planirano proizvodnjo ne zadoščajo), so ostale še neizkoriščene zaloge pri zasebnikih. Z njimi bi morale zadruge skleniti v najkrajšem času odkupne pogodbe. Možnosti na tem področju so še precejšnje (jeseński predel, Jezersko, Kokra itd.), saj številni zasebniki ne izkazujejo (Nadaljevanje na 2. strani)

Vsak naj pove svoje

Občinski odbor SZDL v Kranju je organiziral široke razprave o letošnjem predlogu družbenega načrta in proračuna te občine. - Prva javna razprava o tem bo v četrtek, 15. marca, na seji OBLO. Toda to bo šele začetek. Takoj naslednji dan, 16. marca, pa se bodo začela posvetovanja.

Celotno gradivo so razdelili na 11 delov oziroma dejavnosti. Tako bodo ločeno razpravljali o zdravstvu, trgovini, o šolstvu, kmetijstvu, obrti, o kulturnoprosvetni dejavnosti, o industriji, o športu in telesni vzgoji, o socialnem varstvu itd. K razpravam o teh dejavnostih bodo povabili posebej določen krog ljudi, ki se s tem ukvarja. Zaželeno pa je seveda tudi širša udeležba občanov nasplo.

Tako bodo razpravljali o prvem predlogu do 22. marca. Šele potem, ko bodo upoštevali morebitne pripombe teh krogov, bodo s celotnim gradivom šli pred zore volitev in končno znova pred občinske OBLO. - K. M.

DECENTRALIZACIJA VARSTVENE SLUŽBE ZA INVALIDE IN BORCE NOV

Osnovno težišče na komuni

Preteklo soboto je bila v Ljubljani tiskovna konferenca o vlogi komune pri varstvu borcev in vojaških vojni invalidov in kako organizirati razne varstvene službe v komuni za borce in invalide. Konferenco je vodila predsednica Sveta za socialno varstvo LRS Ada Krivic.

Doslej komuna pri reševanju problematike borcev in invalidov ni dosti ukrepala, ker se je pač zanašala, da s priznanjem pravic in na podlagi zakonskih predpisov skrb za te državljane pritiče višjim politično-teritorialnim organom. Sedaj se prenašajo pristojnosti v odločanju in izvajanju celotnega družbenega varstva borcev in invalidov v območje strokovnih, upravnih in družbenih organov komune. To bo dalo tudi večje možnosti socialni službi za hitrejšo in kvalitetnejše izvajanje zakonskega varstva invalidov in borcev, prav tako kot ostalega varstva, ki ga morajo biti deležni ti državljani.

Prav gotovo pa prenos vseh upravnih nalog na komuno - kot prvo stopnjo v upravnem postopku in poglobljeno varstveno delo na področju zaštite vojaških vojni invalidov in borcev NOV nedvomno zahteva kvalitetno in kvantitativno ojačanje občinskih služb socialnega varstva. Zato je za ureditev strokovnih služb socialnega

varstva pri občinskih ljudskih odborih razvil sekretariat Sveta za socialno varstvo LRS dokajšnjo aktivnost. V tej zvezi so bili organizirani sestanki in konference s predsedniki in tajniki okrajev in občin, s predsedniki okrajnih in občinskih komisij za probleme invalidov in borcev, z načelniki oddelkov za družb. službe okrajev in občin in z zastopniki organizacij ZB in ZVVI. Na teh konferencah so predsedniki občinskih ljudskih odborov pokazali razumevanje in pripravljenost tako za sprejem služb kot za sistematizacijo delovnih mest in ureditev ustreznih prostorov za to službo.

Občinski ljudski odbori so doslej pridobili že 90 novih kadrov. Zaželeno je, da bi na teh delovnih mestih, kjer bi se ukvarjali izključno z varstvom borcev in vojaških vojni invalidov, delali ljudje z visokošolsko izobrazbo. Sedaj zbrani uslužbenci pa imajo naslednjo izobrazbo: 1 ima visoko izobrazbo, 9 višjo, 25 srednjo in 55 nižjo strokovno izobrazbo. Iz tega je razvidno, da ima večina uslužbencev, ki naj bi opravljali posle referentov za invalidske zadeve in varstvo borcev, samo osnovnošolsko izobrazbo, sicer z daljšo prakso, očitno pa nimajo dovolj pogojev za vodstvene in upravne posle. Zato bodo kadre, ki se nimajo višje ali višje strokovne izobrazbe,

štipendirali, da bi si pač pridobili ustrezno izobrazbo. Omenjenih kadrov bodo v vsej Sloveniji potrebovali okoli 120.

Brez dvoma terja decentralizacija služb za varstvo invalidov in borcev NOV resne skupne napore, saj bodo prevzele komune odgovornost za izvajanje zakonitih pravic približno 35.000 osebnih in družinskih invalidskim upravičencem, za katere zagotavlja naša skupnost preko 2 milijardi dinarjev iz zveznih proračunskih sredstev. Obstajajo pa še številne druge naloge, ki jih bodo morale reševati socialno-varstvene službe v okviru komune v korist invalidov in borcev NOV vedno na prvem mestu.

V Ljubljani organizirajo te dni za kadre, ki bodo delali pri varstvu borcev in invalidov NOV, posebne štirinajstredne seminarje, ki se jih udeležujejo tudi posamezni socialni delavci v občinah okrajnega okraja. Prvi tak seminar so zaključili preteklo soboto. M. Zivković

Zanimivo za gospodarstvenike

Klub gospodarstvenikov v Kranju je pripravil za petek, 16. marca, ob 17. uri v svojih prostorih v Prešernovi ulici 11 zanimivo predavanje o programu gospodarskega razvoja občine Kranj v letu 1962. Razpravo bo vodil načelnik oddelka za gospodarstvo Ciril Ankerst, ki bo ob tej priložnosti podal tudi okvirni pregled proračuna občine.

Ker na občini ne bo posebnih sestankov z gospodarskimi organizacijami v zvezi z omenjeno temo, bo tokratno predavanje oziroma razprava še posebno dobrodošla. Prav gotovo pa bo vzbudila zanimanje gospodarstvenikov in predstavnikov delavskega samoupravljanja.

Cene pletenin je mogoče znižati

MOČNEJŠE SODELOVANJE MED IZDELOVALCI VOLNENIH PLETENIN BI SPROSTILO NEIZKORIŠČENE NOTRANJE RAZERVE IN ZMANJŠALO POSLOVNE STROŠKE

Radovljica, 13. marca - Danes dopoldne je bilo v Radovljici posvetovanje predstavnikov vseh večjih slovenskih gospodarskih organizacij, ki se ukvarjajo z izdelovanjem vrhne volnene tkanine. Posvetovanje je bilo pripravljeno za namenom, da odpre pot k iskanju oblik sodelovanja med vsemi izdelovalci pletenin, kar naj zmanjša poslovne stroške in tako tudi cene pletenin. Sedanje cene pletenin močno otežujejo iskanje kupcev na tujem tržišču, ker ne morejo konkurirati. Težnja za znižanjem cen izdelkov je še posebno pomembna sedaj, ko je v perspektivni devizni politiki predvideno, da se bodo morala tudi tekstilna podjetja že v prihodnjem letu sama oskrbovati z deviznimi sredstvi za nakup surovin in ostalega materiala iz inozemstva.

Predstavniki tovarn pletenin, ki so sodelovali na posvetovanju, so sprejeli sklep, da se ustanovi posebna komisija, ki bo izdelala analize sedanjega stanja in proučila možne oblike sodelovanja. O tem bodo potem razpravljali posamezni prizadej kolektivi in se odločili za najugodnejše in najuspešnejše načine sodelovanja.

Največje breme za proizvodne stroške predstavlja to, da vsi izdelovalci pletenin izdelujejo skoraj vse artikole in zato tudi v manjših količinah. Vsaka tovarna tudi med letom velikokrat menja vzorce. To je sicer s stališča tržišča zelo pohvalno, vendar vsakokratno uvajanje novih modelov artiklov pomeni za določen čas zmanjšano produktivnost. Zanimivo je, da so v nekaterih tovarnah ugotovili, da so v tretjem mesecu proizvodnje istega artikla dosegli 40 do 50 odst. večjo produktivnost kot v prvem mesecu. Vse to seveda nujno navaja na razmišljanje o ožji specializaciji omenjenih podjetij.

Proučiti nameravajo tudi možnost poslovnega združenja v nekaterih službah. Tako bi imeli nemajhne koristi od skupnega vzročnega oddelka, skupnega kemično-fizikalnega laboratorija, skupne barvarne, skupne prodajne službe, skladišča materiala itd.

V razpravi so bili nakazani mnogi predlogi in seveda tudi pomisleki o tej ali oni obliki. Nekateri udeleženci so bili mnenja, da bi vse notranje rezerve lahko izkoristili edino s tako združitvijo, po kateri bi vsa podjetja upravljali iz enega centra. Seveda

so vse to stvari, ki jih bo potrebno še dobro proučiti in se lahko izvedejo le v daljšem razdobju. Na vsak način pa je zelo pohvalno že to, da je prišlo do prvega skupnega posvetovanja, ki je dokazalo, da so izdelovalci pletenin pripravljeni sodelovati. - M. S.

OB SOBOTNEM POSVETU PREDSEDNIKOV OBC. ODBOROV SZDL V NOVM MESTU

Izmenjali so izkušnje

Na povabilo Okrajnega odbora SZDL Novo mesto so se predsedniki občinskih odborov Socialistične zveze iz krajskega okraja preteklo soboto, 10. marca, sestali v Novem mestu s predsedniki občinskih odborov SZDL novomeškega okraja. Razpravljali so o metodah dela okrajnega in občinskih organov SZDL in izmenjali izkušnje.

Iz razgovora s predsednikom Okrajnega odbora SZDL Kranj Martinom Koširjem povzemamo nekaj misli o sobotnem posvetu v Novem mestu. Prvi posvet, ki so ga imeli, je bil le bolj organizacijskega značaja (domenili so se tudi, kako bodo v prihodnje organizirali podobna posvetovanja). Med drugim so ugotovili, da se organizacija Socialistične zveze v novomeškem okraju ukvarja s skoraj povsem drugačnimi problemi kot v krajskem, kar pa je razumljivo, saj se oba okraja močno razlikujeta po svoji strukturi. Medtem ko je krajski okraj izrazito industrijski, se v novomeškem okraju ukvarja s kmetijstvom še okoli 53 odstotkov prebivalstva.

Na posvetovanju predsednikov občinskih odborov so tudi ugotovili, da ima organizacija SZDL v krajskem okraju že določene izkušnje na posameznih področjih dela, medtem ko se v novomeškem okraju z njimi še srečujejo (sem sodi n. pr. organiziranje krajevskih skupnosti; glede tega smo v krajskem okraju daleč naprej).

Da bodo ti posveti v prihodnje čimbolj koristni, se bosta okrajna odbora SZDL že vnaprej domeniila, kakšne teme bodo obravnavali na posvetovanju. Govorili bo-

do le o enem problemu in tega temeljito obdelali. Naslednje podobno posvetovanje bo v krajskem okraju, in sicer v maju letos. - M. Z.

Tudi letos znaten porast

Po temeljitih analizah in vsestranskem sodelovanju ter proučevanju so pristojni organi izdelali osnovne smernice, s katerimi bodo v letošnjem letu usmerjali družbeni in gospodarski razvoj v škofojlski občini. Doseženi uspehi v preteklem letu in možnosti za povečanje delovne storilnosti ter obstoječi poslovni skladi so bili osnova, na kateri so planirali predvidena povečanja celotnega dohodka oziroma narodnega dohodka. Predlog družbenega plana oziroma resolucije o gospodarskem

in družbenem razvoju občine Sk. Loka v letu 1962, o katerem so na zborih volivcev razpravljali tudi občani, predvideva, da bo imela letos občina Skofja Loka 21 milijard 268 milijonov dinarjev družbenega bruto proizvoda oziroma 23 odstotkov več kakor pa preteklo leto. Tedaj je bil namreč družbeni bruto proizvod nekaj manj kakor 17 milijard 287 milijonov vlin. Če pa primerjamo za leto predvideno višino družbenega bruto proizvoda z letom 1960, (Nadaljevanje na 2. str.)

Prizor na gornji sliki bi lahko označili kot priprave na bližnjo turistično sezono na Bledu. Prodajalna s čevlji Borovo se je pred kratkim izselila iz lokala v hotelu Park. Tu se bo v bližnji prihodnosti naselila Turistična agencija Kompas, ki je imela že doslej v hotelu manjši prostor. Na sliki delavci pri preurejanju omenjenih prostorov

TE DNI PO SVETU

PADEL ŠVICARSKI VOJAK

Po sporočilu iz Zeneve je izgubil življenje vojak iz sestava enote, ki straži sedež alžirske delegacije na pogajanjih v Evianu. Nervozno vzdušje med stražarji se je povečalo zaradi strahu pred napadi tajne organizacije OAS. Nekaj ur prej je švicarska vojska streljala na letalo, ki je preletovalo zračni prostor nad Evianom. Švicarskega vojaka je ubil njegov tovariš v zmoči.

SESTANEK GROMIKO - SCHRÖDER

V Švici sta se sestala včeraj sojetski zunanji minister Gromiko in zahodnonemški zunanji minister Schröder, za katerega zlobni jeziki v Zenevi pravijo, da se skriva v okolici gozdovih. To je bil prvi sestanek, odkar je novi zahodnonemški zunanji minister prevzel dolžnost v bonnskem zunanjem ministrstvu. Pravijo, da je šlo za vljudnostni obisk.

KONEC V EVIANU

Poučeni francoski krogi v Evianu zatrjujejo, da se bodo danes verjetno končala pogajanja med francosko in alžirsko delegacijo in da bo v bližnji prihodnosti podpisan sporazum o prenehanju sovražnosti. Odprto je ostalo še vprašanje rokov za umik francoskih vojaških sil iz Alžirije. Pričakujejo pa, da bodo za to vprašanje našli rešitev.

DOPUST IMA VISOKO OCENO

V glasilu »Almira« zasledimo zanimiv prikaz letnega dopusta članov kolektiva. V Almiri je sedaj zaposlenih 548 delavcev, ki bodo imeli skupaj 10 tisoč 106 delovnih dni rednega letnega dopusta. Če bi ta dopust izkoristil en sam delavec, bi mu dopust trajal kar 32 let in 8 mesecev. Največ delavcev (260) ima pravico do 18 dni rednega letnega dopusta, 131 delavec ima 12 dni dopusta, 86 delavcev 24 dni itd. Vrednost dopusta pri povprečnem mesečnem prejemku 20 tisoč din znaša skoraj 8 milijonov dinarjev. Toliko denarja kolektiv Almiri uporabi tudi za stroške prevoza delavcev na delo in z dela domov.

Odstopanja ne bo

(Nadaljevanje s 1. strani) Sekoja sproti letnih dovoljenj kolektiv. Tudi zaradi tega nastaja škoda, ki jo mora družbeni sektor preprečiti. Seveda pa v tem primeru ne gre za podružabljanje gozdnih površin, temveč za podružabljanje gozdne proizvodnje. Morda bi bilo celo priporočljivo, če zažrte same ne bi uspeli, da bi občinski ljudski odbori izdali sečne naloge.

Da bi bil celoten problem gozdne proizvodnje rešen, bi se bilo priporočljivo v najkrajšem času lotiti naslednjih ukrepov: občinski ljudski odbori bi morali sprejeti nove odloke o davkih za razrez lesa zasebnih kmetovalcev, ustaviti bi bilo treba vse žage (razen žag lesnoindustrijskih podjetij in šele po tehničnem pregledu dovoliti obratovanje istim žagam, ki so sposobne razrez lesa opravljati res kvalitetno (menda bo ta ukrep uveljavljen že jutri) in končno, privatniki imajo lahko zasebne žage, vendar morajo imeti zanje tudi obrtna dovoljenja, kar pomeni, da bi kmet ali zadruga lahko prodajala ali odkupovala le hlobovino ne pa razrezanega lesa. — B. Fajon

GIZENGA V NEVARNOSTI

Sekretariat gibanja afriško-azijske solidarnosti je izjavil, da kongskega voditelja Antoina Gizenga zastirpajo v zaporu in da je njegovo življenje v nevarnosti. Gizengino zdravje se hitro slabša zaradi slabega postopanja z njim in zastrupljanja hrane. Sekretariat poziva vse miroljubne narode, da posredujejo in pomagajo rešiti življenje tega kongskega voditelja.

RACIONIRANJE PREHRAMBENIH PREDMETOV

Kubanski premier Fidel Castro je sporočil, da bodo na Kubi uvedli racioniranje nekaterih prehrambenih predmetov. Ta ukrep je posledica gospodarske blokade Kube s strani ZDA.

NESOGLASJA V VLADI

Nizozemska vlada se razhaja v pogledih glede rešitve spornega Zahodnega Iriana. V vladi so izšla nesoglasja, ker ZDA prišaka, da na nizomesko vlado, da bi se začela z Indonezijo pogajati. Nizozemski premier je povedal, da sta se obe vladi sporazumeli, da bosta začeli tajne razgovore.

Ljudje in dogodki

Apeninska politična pomlad prihaja letos z juga. Področje političnega pritiska, ki se je sredi letošnje zime zgradilo na neapeljskem krščanskodemokratskem kongresu, je Fanfani v zgodnji pomladi raztegnil nad vso Italijo. V Rimu so prejšnji teden izglasovali zaupnico novi prenosovani Fanfanijevi vladi, kar v krščanskodemokratski politični kroniki pomeni največji obrat na levo v povojni dobi. Krščanskodemokratska stranka se je v svojih političnih nazorih začela previdno obračati v bolj izvirno in zmernejšo smer, kar nekateri razlagajo kot znak počasne prelevitve. Ta vladni naslon na levičarske sedee v italijanski skupščinski hiši je povzročil odobravanje in ugovore. Pristajni vladni ukrepi pravijo, da je Fanfani vstopil v »levjo kletko«, da bi »ukrotil levo«. Nasprotniki Fanfanijevega odločitve pa očitajo prilikavemu Toskanecu, da je njegov vstop v »levjo kletko« hkrati predaja, zakaj kdor iverga družbo z levi, razmetava moč, ker ga zverine navadno raztrga. Glasovi odobravanja in nasprotnostvanja prihajajo natančno

uglašeni na strankarska kopita. Najbolj zahrbiti nasprotniki Fanfanijeve smelosti očitajo plesastemu predsedniku vlade, da s snubljenjem socialistov izgublja italijanska krščanskodemokratska stranka svojo »dušo«. Ocene niso deljene samo v Italiji. Zunanji svet je Fanfanijev

litvi italijanskega gospodarskega čudeža. Protislovje gospodarskega napredka odkriva, da so plodove »italijanskega gospodarskega čudeža« pobirali vedno isti ljudje. Gospodarski napredek ni ustvaril znosnejših socialnih odnosov. Če upoštevamo, da je lani Italija zasedla prvo mesto v

industrializacije in približno 20 milijonov ljudi života v bedi in siromaštvu. Se vedno je v državni statistiki število brezposelnih označeno z milijonsko številko. Med dolgoročne vzroke je treba končno pristeti še potrebo po načrtovanju v gospodarstvu, ki ga nalaga vključevanje Italije v

LEVJA KLETKA

»predklon« levice dojel precej različno. Ameriški predsednik Kennedy je v teh dneh poslal v rimsko vladno palačo nekaj »očelovskih« napotkov o vlogi, ki bi jo Italija kot pomirjevalna sila lahko odigrala v razdobju slikov med Vzhodom in Zahodom. Ameriški politični pouk je namenjen Fanfanijevi vladi, da bi se vključila s svojo »zahodno dušo« predvsem na mednarodnem tlorišču in v dobrih posredovanjem pokazala Vzhodu zeleno luč.

Na italijanski politični borzi so z vseh strani »učili« Fanfanijeve izlet v levičarski tabor. Vzroki za to so dolgoročni in kratkoročni. Med dolgoročne vzroke prištevajo nemogoče odnose v de-

Evropi glede naraščanja industrijske proizvodnje in da v trg. svetovnem merilu s 13-odstotno stopnjo porasta pride takoj za Japonsko, potem so na prvi pogled razumljive vladne spremembe. V italijanskih družbenih odnosih niso nastale nobene bistvene spremembe v letih močnega vzpona italijanske industrije in gospodarstva. Spomnimo se samo podatka, da je Italija po vojni trikratno povečala svojo proizvodnjo jekla. Kmeti se se je ves ta čas premetavalo v plenih in ni moglo dohitevati industrije. Kmetijska proizvodnja je v Italiji rasla približno trikrat bolj počasi kot industrijska. Nerazvitih južnih področij še vedno ni zajel val

gospodarsko skupnost Skupnega kratkoročni vzroki so preletani na politične učinke. Italijanski volivci so v zadnjih letih vedno bolj levičarsko razpoloženi. Prihodnje leto obeta volitve in na preizkušnjo z volilnimi listki se je treba praviloma pripraviti. Laže se je odločiti za manjše popuščanje volivcem kot pa volitve končati s praznimi strankarskimi volilnimi skrinjicami. V navezi zmerne levice ne gre prezreti tudi medsebojnega vpliva. Socialisti so bili dolga leta vezani za skrajno levo prav zaradi pomanjkanja pobude vladne stranke.

Zdravko Tomažič

Pred koncertom koroških pevcev

V soboto, 17. marca, ob 20. uri bo gostoval v koncertni dvorani Delavskega doma v Kranju najboljši mladinski mešani pevski zbor »Frane Pasterk-Lenart« s Koroške, ki ga tvorijo pevci iz Zelezne Kaple in St. Vida v Podjuni.

Pod vodstvom dirigenta Vladimira Prusnika bo zbor zapel 20 pesmi. Spored bo obsegal najlepše koroške narodne pesmi. Zbor je kot najboljši mladinski vokalni ansambel iz zamejstva sodeloval na prvem in drugem mladinskem pevskem festivalu v Celju. Uspešno je nastopil tudi v Bohinju, Celovcu in drugod.

Upamo, da se bodo ljubitelji zborovske pesmi in še posebej koroške narodne pesmi, tudi tega

TEKMOVANJE NA POKLJUKI

Občinska zveza za šport in telesno kulturo pripravlja za prihodnjo nedeljo zlet športnikov z območja radovljiške občine na Pokljuko. Ob tej priložnosti bo na Pokljuki tekmovalje v vseh smučarskih disciplinah.

koncerta polnoštevilo udeležili. Naslednji dan, v nedeljo, ob 3. uri popoldne, pa bo imel zbor koncert na Jezerskem. — P. L.

Tudi letos znaten porast

(Nadaljevanje na 1. strani)

tedaj ugotovimo, da letošnja višina predstavlja 42-odstotno povečanje. Nekoliko zmernejši tempo porasta pa resolucija predvideva za narodni dohodek, ki naj bi bil letos realiziran v višini skoraj sedmih milijard 950 milijonov dinarjev. Narodni dohodek se bo tako v primerjavi z letom 1961 povečal za 17,1 odstotka ali za 39,8 odstotka glede na predpreteklo leto.

V absolutnem znesku kakor tudi po stopnji povečanja bo letos po predlogu družbenega plana najbolj napredovala industrija, ki bo glede na preteklo leto povečala družbeni bruto proizvod za 39,6 odstotka. Precejšnje povečanje predvideva tudi prometna dejavnost (14,5 odstotka), privatni sektor obrtništva (15,0 odstotka), trgovina (20,9 odstotka), gostinstvo družbenega sektorja (10,0 odstotka) in gostinstvo privatnega sektorja (10,9 odstotka). Primerjava

Začeli so z delom

Minulo nedeljo je imela Krajevna skupnost v Dupljah svojo prvo sejo z bogatim dnevnim redom. Za predsednika so izvolili Ivana Balačiča. Imenovali so tudi tri komisije, in sicer za komunalna, socialna in stanovanjska vprašanja in končno še pokopališko upravo. Skupnost so tudi zadolžili, da uredi vse potrebno v zvezi s krajevno pošto v Dupljah. Poštnemu uradu so namreč odpovedali najemno pogodbo za prostore, zaradi česar grozi, da ga bodo morali ukiniti. Krajevna skupnost naj bi zdaj našla za vsako ceno nove prostore. Pošta je za kraj nedvomno zelo pomembna. — Sklicali bodo tudi krajši seminar za člane pokopaliških uprav krajevnih skupnosti Duplje, Naklo in Podbrezje, kjer bi se ti seznanili z zakonskimi predpisi o pokopališčih.

Na prvi seji Krajevne skupnosti v Predvoru pa so se pomenili o tem, kako bo delala nova krajevna skupnost. — V svetu skupnosti je več mlajših članov, zato jih je no-voizvoljeni predsednik skupnosti Mirko Rogelj seznanil z njihovim delom in dolžnostmi. Imenovali so tudi komisijo za zdravstvo in socialne namene in komisijo za komunalno dejavnost.

porasta narodnega dohodka po gospodarskih panogah nam ne da bistvenih sprememb; po porastu narodnega dohodka je po tej primerjavi industrija na drugem mestu za prometom.

V nekaterih gospodarskih panogah predvidevajo letos nižji družbeni bruto proizvod, in to v gradbeništvu, v gozdarstvu, v kmetijstvu in komunalni. Za vsa ta znižanja so objektivni vzroki. Gradbeni dejavnost bo znižala svoj družbeni bruto proizvod zaradi nove gospodarske politike investiranja. V gozdarstvu so prejšnja leta zaradi snegolomov posekali več kakor je predvideval ureditveni načrt. Realizacija v kmetijski dejavnosti se bo letos v primerjavi z letom 1960 znižala kljub znatnemu povečanju kmetijske proizvodnje, in to predvsem zato, ker bodo kmetijske zadruge opustile trgovinsko dejavnost. Zaradi delne opustitve gradbenih storitev bo prišlo do znižanja tudi v komunalni. — P.

Ob 20-letnici MDB

Mi gradimo progo - proga gradi nas

Vojna je pustila v naši domovini težke posledice. Komunikacije in industrijski objekti so bili v ruševinah, čežela je bila izropana in opustošena. Potrebno je bilo pričeti znova. Mladina je stopila v boj, to pot ne s puško, temveč s krampom in lopato. Na III. kongresu USAOJ maja 1946 v Zagrebu se je le-ta preimenoval v Ljudsko mladino Jugoslavije. Na istem kongresu je sprejela mladina sklep, s katerim si je zadala do tedaj največjo obvezo: graditi progo Brčko-Banovići, Posavski kanal, progo Foča-Goražde v Bosni, progo Borovnica-Brestje v Sloveniji in še druge objekte.

Prvega maja 1946 so brigadirji pričeli z delom na mladinski progi. Sodelovalo je 62.288 mladincev in mladink, ki so v šestih mesecih zgradili 90 km nove proge. Obljuba je bila izpolnjena, rok prekoracen za 22 dni. 7. novembra 1946 je zapeljal po mladinski progi Brčko-Banovići prvi vlak.

Ze naslednje leto je mladina zopet stopala v vrstah mladinskih delovnih brigad. S se večjim poletom in bogatejši za marsikatero izkušnjo so mladinci pričeli 1. aprila 1947 z gradnjo drugega velikega objekta: mladinske proge Samac-Sarajevo. 217.234 brigadirjev in brigadirjk je položilo v slabih osmih mesecih skupno 300 km tratičnice, izkopal in prepeljalo 5,5 mi-

liona kub. metrov zemlje in kamena, izvrtlo 9 predorov v dolžini 2464 m in zgradilo 17 mostov v dolžini 3267 m.

Kljub temu, da so bili življenjski in delovni pogoji v tem času še slabi, je mladina neustrašivo prišla za delo. Prekoraceni rok so bili izraz delovne vneze in požrtvovalnosti mladine. Hkrati so bile te MDB oblike širokega izobraževanja mladine, ki so vojne vihere ni imela močnega obiskovati šole in se izobraževati. Na progi Brčko-Banovići se je naučilo pisati in brati preko 88 mladincev, na progi Samac-Sarajevo 15.467 mladincev. Veliko brigadirjev je pridobilo akcijah tudi strokovno izobrazbo. S proge Samac-Sarajevo je odšlo v industrijo preko 12.000 fantov in deklet.

Vsekakor moramo omeniti tudi vlogo MDB pri poglabljanju priateljskih odnosov z mladino vsega sveta. Samo na progi Samac-Sarajevo je sodelovalo 5863 brigadirjev — pripadnikov 46 različnih narodnosti iz vseh kontinentov. Nekaj tisoč jugoslovanskih mladincev je delalo na podobnih akcijah. Naša mladina je pokazala svet, da se zaveda, kje je njeno mesto, da je s požrtvovalnim in nesebičnim delom vedno pripravljena doprinesati delež k dvigu in obnovi porušene domovine.

Izobraževanje strokovnih kadrov v zaključni fazi

Nashe bralce smo že večkrat obvestili, da prehajamo v sodobnejše in smotnejše oblikovanje strokovnih kadrov za potrebe našega gospodarstva in javnih služb. Zaradi hitrega razvoja proizvodnih sil najnovejših dogajanj na področju znanosti in tehnike je nujno, da ovrzemo star klasičen in morda tudi administrativno uniformiran sistem izobraževanja in se dokopljemo do sodobnih metod izobraževanja kadrov. O vsem tem razmišljamo že skoraj dve leti, odkar nam je revolucija ZLS nakazala nova pota za urejanje teh problemov. Tudi najvišji republiški organi — na podlagi temeljitega proučevanja, analize in predlogov gospodarskih organizacij izdelali stališča in priporočila, kako naj bi v prihodnje formirali kadre za potrebe gospodarstva in družbenih služb. Zato je izdelava dokončnega projekta zelo težavna, ker gre tu za veliko število poldelav, za najrazličnejše kategorije, za pravilno vrednotenje dela, za praktično usposabljanje in teoretično izobraževanje mladih in odraslih proizvajalcev in upravljav-

cev. Tu gre za vsebino izobraževanja in usposabljanja od pričetnega dela v obratu do oblikovanja visokošolskih kadrov. Gre za vprašanje financiranja zavodov, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in končno s tem je povezan tudi naš gospodarski razvoj in uspeh, narodni dohodek in življenjski standard. Če torej hočemo v prihodnje še bolj razvijati naše gospodarstvo in si osvojiti tudi tržišča, moramo skrbeti za vzgojo kvalitetnih kadrov, ki bodo kos postavljenim nalogam. Nekatere gospodarske organizacije, ki kadre potrebujejo, so se že prepricale, da so sredstva naložena v kadre enakovredna naložbam v gospodarsko reprodukcijo.

V naših gospodarskih organizacijah smo organizirali ekonomske enote, v njih pa prejemajo delavci osebne dohodke po delovnem učinku in uspehu. Prav zato izgubljajo administrativne kvalifikacije svoj pomen. Svoj pomen izgubljajo tudi razvrščanje strokovnih šol na nižje, nepopolne srednje in popolne srednje šole. Zato v prihodnje ne bo spričevalo odločilno

za višino osebnih dohodkov, marveč uspeh pri delu. Iz sprovedenega lahko izluščimo, da je največja neko dokazilo, kaj naj bi lastnik znal, svojo usposobljenost in delovni učinek pa bo dokazal na delovnem mestu. In obratno: v naših gospodarskih organizacijah imamo tudi proizvajalce, ki nimajo nikakih šol, vendar so na delovnih mestih nadpovprečni in prejemajo višje osebne dohodke od onih, ki so dosegli naziv visoko kvalificiranega delavca. Zato govorimo o formalni (spričevalo) in realni (delovni uspeh) kvalifikaciji. Prav zato nastane vprašanje: ali so poklicna šola in drugi organi (ljudski odbori) pristojni, da izdajajo spričevala o kvalifikacijah in visokih kvalifikacijah, če so te sploh še potrebne in ali to priznavanje pripada gospodarskim organizacijam. Iz vsega opisane sledi, da so kvalifikacije nepotrebne, če pa določene gospodarske organizacije kadrujejo še po starih kvalifikacijskih stopnjah, je to samo njihova nova skrb in naloga. Naloga poklicnih šol pa je, da z načrtnim načinom izobraževanja,

s sistematičnim praktičnim usposabljanjem na delovnišči (v šolskih delavnicah ali izven njih) usposobijo državljane za izvrševanje določenega poklica. V svojem izobraževalnem načrtu mora šola zagotoviti tale izobrazbena področja: strokovna (strokovna praksa in teorija),

družbena (družbeno-ekonomska vzgoja in ideološko-politična znanja),

splošna (materin jezik, higieniko-zdravstvene vrednosti, matematika, fizika, kemija).

Poklicne šole bodo sprejemale le absolvente osnovnih šol, ki so uspešno končali osmi razred. Le tako bo mogoče ovreči star, klasičen način izobraževanja, kjer je izobrazbena doba trajala skoraj za vse poklice tri leta, v poklice pa so se vključevali mladinci z različno predizobrazbo, z novim načinom izobraževanja pa bodo nastale tu velike spremembe, ker vsi poklici niso enako »široki«, zaradi tega bo več poklicev s krajšo izobrazbeno dobo. Tudi ta problematika je v končni fazi proučevanja in kaj kmalu bomo poročali o obsegu izobraževanja in usposabljanja za delovno mesto in o učnih programih za posamezne poklice.

Novi predpisi uveljavljajo šolske in tovarniške izobraževalne centre.

V tovarniških izobraževalnih centrih, ki jih organizirajo večje tovarne (pri nas: Iskra, Sava, Tekstilindus, Zelezarna itd.) se izobražujejo kadri najrazličnejših stopenj za potrebe ustanovitelj, v šolski izobraževalni center pa se vključujejo mladinci (pa tudi odrasli) iz manjših podjetij in posamezni poklici večjih gospodarskih organizacij, ki za maloštevilne poklice (servisna služba) ne more organizirati izobraževanja. Beseda »center« pomeni zavod za izobraževanje, ki šola za več stopenji (kvalificirani delavec, višji tehnik) in morda tudi za več poklicev.

Svet za strokovno izobraževanje LRS je razen drugih predpisov, ki se nanašajo na strokovno izobraževanje, izdal ljudskim odborom tudi »priporočilo« te-le vsebine: »Vsaj doraščajoči mladinci bo v prihodnje potrebno s primernimi oblikami zagotoviti vzgojo in izobraževanje, da bi se lahko razvila v vsestransko izobražene člane naše socialistične skupnosti. Družbeni činitelji — zlasti pa organi pristojni za strokovno izobraževanje — naj predlagajo ukrepe, s katerimi bomo vsaj mladini zagotovili vzgojo in izobraževanje.«

Občinski ljudski odbor v Kranju je po svojih organih vprašanje

izobraževanja mladine resno preučil, vendar dokončna podoba tega vprašanja ni nič kaj razveseljiva.

Nashe gospodarske organizacije in javne službe nameravajo v prvem šolskem letu sprejeti na izobraževanje le 297 učencev. V to število všteti vajenci vseh strok in poklicev, dijaki Ekonomske in administrativne šole, le dijake, se nameravajo šolati na gimnazijah, ki so v Kranju. Vsekar nekaj število prostih mest v gospodarskih organizacijah prenizko, da bi na podlagi še nepopolnih podatkov dokončalo obvezno šolanje 1000 mladincev in mladink. Raznati pa moramo tudi na mladine iz ostalih gorenjskih komun in od drugod, ker po priporočilih republiških organov ne bilo umestno ogradiiti kraje v izobrazbenem in izobraževalnem s kitajskim zidom, marveč pravilno, da omogočimo vsakega državljanu, da se izobražuje. Istočasno moramo podčrtati, da tudi mladina iz gorenjskih komun izobražuje v Ljubljani, Mariboru in Celju, kjer so izobraževalni vodji, kakršnih na Gorenjskem nismo.

(Konec prihodnje)

Zagotoviti je treba sredstva za stolpnico

Stanovanjski problem v Trzinu je prav gotovo bolj v ospredju kot v marsikaterem drugem mestu na Gorenjskem. Stevilna nova stanovanja spričo vse večjega porasta prebivalstva – zlasti pa delavcev v industriji – ne dohajajo potreb. Načrti, da bi v Trzinu zgradili stanovanjsko-trgovski center, že obstajajo. V tem centru je predvidena tudi stolpnica z 80 stanovanji. Stolpnice bi se lahko lotili že letos, seveda če bodo za to dovolj zainteresirani vsa tržiška podjetja, ki bi morala zagotoviti sredstva. Spričo pomanjkanja sredstev se gradnje ostalih objektov letos ne bi bilo mogoče lotiti. Torej gre za 335 milijonov dinarjev oziroma za novo stolpnico ali 80 stanovanj. Z gradnjo tega pomembnega objekta bi lahko pričeli že letos, stolpnica pa bi bila vseljiva leta 1968.

O tem, kako naj bi dotečala sredstva za gradnjo, sta bila že dva pogovora s predstavnikoma gospodarskih organizacij na ObLO, vendar konkretnih zaključkov še ni. Dolež je le

delavski svet BPT sprejel sklep, da njihovo podjetje zagotovi 162 milijonov dinarjev za nova stanovanja, od tega polovico za lastno udeležbo, drugo polovico pa kot kredit iz stanovanjskega sklada. ObLO pa tudi že predlog, koliko bi morale prispevati za novogradnjo ostale gospodarske organizacije, ki o tem predlogu razpravljajo te dni. Po predlogu bi moralo vsako podjetje zagotoviti 50 % sredstev za lastno udeležbo, ostalo polovico pa lahko najame kot kredit iz stanovanjskega sklada pri ObLO. Pričakovati je, da bodo delovni kolektivi zainteresirani za gradnjo stolpnice, saj je v vsakem podjetju še vedno precej delavcev, ki prosijo za stanovanja. Ugodnost za podjetja pa je tudi v tem, ker ni potrebno vsa sredstva dati že letos, temveč jih bodo podjetja lahko postopoma dajala v letih 1963 do 1966. Kakor hitro bodo sredstva zagotovljena, bi dobili sredstva za letošnji začetek novogradnje iz stanovanjskega sklada pri ObLO. — B. F.

Obeti za uspešno delo

NOVI IZVRŠNI ODBORI ŽE KAZEJO VEČJE SPOSOBNOSTI ZA VODENJE SINDIKALNIH PODRUŽNIC

Pred dnevi so se v Trzinu sestali predsedniki sindikalnih druženj in razpravljali o metodah in sistemu dela vodstev sindikalnih organizacij. O pomenu tega sestanka in o njegovih zaključkih nam je predsednik ObSS Viktor Kralj povedal naslednje:

«V prvi vrsti nas je zanimalo, kako so se novi izvršni odbori vključili v delo. Ugotovitev vseh je bila, da je že začetek pokazal precejšnjo napredok v primerjavi s preteklostjo. Vse kaže, da bodo novi odbori – novi kadri – kos svojim nalogom, stari odbori večkrat niso bili.

TRZIŠKI VESTNIK

Na posvetu smo precej razpravljali o decentralizaciji sindikalnih druženj, kar pride razumljivo v poštev v večjih delovnih kolektivih. Če je jasno, da je za samoupravljanje potrebna decentralizacija, je – razumljivo – potrebna tudi za sindikate, ki so najbližji delavskemu upravljanju. Decen-

tralizacijo so izvedli že v Tovarni kos in arrov, kmalu pa jo bodo tudi v Peko, BPT in Runo. Če gremo še mimo tega, da so kolektivni tokrat izbrali sposobnejša vodstva in sindikati, lahko že zaradi decentralizacije v prihodnje pričakujemo večje uspehe.

Na omenjenem posvetovanju so razpravljali tudi o izobraževanju. Zato nas je zanimalo, kakšni so bili zaključki glede tega.

«Govorili smo o treh oblikah izobraževanja, ki so se že doslej uveljavile v praksi. Te oblike so: seminarji (prvi dvodnevni seminar bo še ta mesec za predsednike sindikalnih druženj), izmenjava izkušenj med posameznimi izvršnimi odbori sindikalnih druženj in posveti po panogah gospodarstva, ki naj bi se jih udeležili predsedniki delavskih svetov, upravnih odborov, sindikalnih druženj in direktorji podjetij.»

B. Fajon

Polovica brez malic

NAD MILIJON DINARJEV JE DAL RK ZA POMOČ TRZIŠKIM SOLSKIM MLECIM KUHINJAM

Na območju tržiške občine je osem osnovnih šol, te pa imajo že dle svoje mlečne kuhinje. Seveda imajo te kuhinje boljše ali slabše delovne pogoje (prostorji), dve – šola na Podlublju in osmiletka »Heroja Grajzerja« v Trzinu – pa morata gostovati v privatnih pro-

storih. Prav gotovo sta omenjeni šoli v najtežjem položaju in bosta morali skupno z organizacijo Rdečega križa skušati ta problem reševati tudi v prihodnje.

Med Občinskimi odbori RK in šolami je že doslej najboljšo sodelovanje, zlasti pa glede mednarodne pomoči, ki jo dobiva organizacija RK. Od maja lanskega leta do srede februarja letos so šole na območju tržiške občine dobile preko RK skoraj 11 ton pšenične moke, nad 7 ton mleka v prahu, 1600 kg riža in 700 kg masla. Seveda je ta pomoč brezplačna, vendar pa znaša njena vrednost nad 1.200.000 dinarjev.

Razen omenjenih hranil šole prispevajo za malice tudi druga živila, ki jih je treba plačati tudi stroške za pripravo malic in kuharice. Sredstva za to dobijo šolske mlečne kuhinje iz šolskega proračuna, del sredstev pa prispevajo učenci sami. Prav pri teh prispevkih pa se večkrat zatakne, ker nekateri starši še niso uvideli pomena tople malice za otroke, čeprav si upravičeni in učitelji na posameznih šolah zelo prizadevajo, da bi jih o pomembnosti takšnih obrokov prepričali. Tako je med 2012 učenci na osnovnih šolah le 1179 učencev, ki prejmejo malice. Spričo tega, da dobiva organizacija RK razen omenjenih pomoči tudi izdatno pomoč od tako imenovane »Care« organizacije, bi bilo prav gotovo moč zagotoviti malice tudi za ostale otroke, seveda če bi bilo za to več razumevanja prvenstveno pri starših, čeprav je posredni denar. O tem in drugih problemih se bodo člani RK pogovorili tudi zvečer v sejni dvorani ObLO Trzin na rednem letnem obnem zboru ObO RK. — B. F.

Hotel na Voglu - rešitev za zimski turizem

Videti je, da bo tudi turistična žilnica na Voglu kmalu gotova. Po vsej verjetnosti jo bodo smučarji in drugi turisti lahko uporabljali že v prihodnji zimski turistični sezoni.

Z žilnico se bodo odprla nova in nadvse primerna smučišča na Voglu, ki sedaj zaradi oddaljenosti in težkega pristopa samevajo. Bohinjski turistični delavci so prepričani, da se bo zaradi odprtih smučišč na Voglu okreplil tudi zimski turizem v objektih ob jezeru. Kot že nekaj let nazaj tudi o letošnji zimski sezoni ni mogoče govoriti, saj so bile snežne razmere vse prej kot privlačne za zimske turiste – smučarje in sankarce. V hotelih je bilo živahno le ob raznih seminarjih, ob novoletnih praznikih in ob redkih športnih prireditvah.

Seveda pa je že sedaj treba vedeti, da samo žilnica na Voglu za zimski turizem ne bo dovolj. Misliti bo treba tudi na manjše žilnice ali vlečnice, ki bodo smučarje pripeljale do posameznih smučišč, in na večji hotel, ki bo nudil zatočišče – le za nekaj ur ali za več dni – vsem, ki bodo zahajali na Voglu. Tega se dobro zavedajo člani Turističnega društva Bohinj in tudi pristojni občinski organi. Načrti za hotel na Voglu so že naročeni (imel naj bi okoli 100 ležišč, jedilnico in restavracijski prostor za prehodne goste ter ostale prostore), vendar letos ni mogoče zagotoviti denarja za pričetek gradnje. Upajo, da bodo prihodnje leto z gradnjo že lahko pričeli, saj domnevajo, da bodo uspeli dobiti dober del sredstev iz republiškega investicijskega sklada.

Da bo po teh pridobitvah na Voglu v Bohinju pozimi res bolj živahno, nam zagotavljajo že ponudbe tujih turističnih agencij, ki že sedaj zatrjujejo, da bodo zakupile celotne kapacitete nekaterih hotelov za zimsko sezono. — M. S.

Stari pustni običaji

Podhom – Letos je bila tudi v Podhomu pustna prireditev. Ker se v vasi ni nihče poročil, so se fantje domenili, da bodo skozi vase vlekli »ploh«. Zbrali so se vsi fantje iz vasi in se z veseljem oprijeli dela. Šli so skozi vase,

pred njimi pa je ponosno jahal najstarejši fant Lojze. Muzikant se je vozil v gnojnem košu. Na

RADOVLJIŠKA KOMUNA

koncu sprejela so konji vlekli smreko. Fantje so skrivaj pogledovali, kje bi dobili kakšno deklo, da bi jo pripeljali k smreki. Nekaj deklet so res polovili. Izpustili so jih šele potem, ko je vsaka posebej poljubila smreko.

Na koncu so vse skupaj prodali. Bilo je dovolj denarja za prijetno zabavo, ki so jo imeli zvečer v restavraciji »Vintgar«. — M. G.

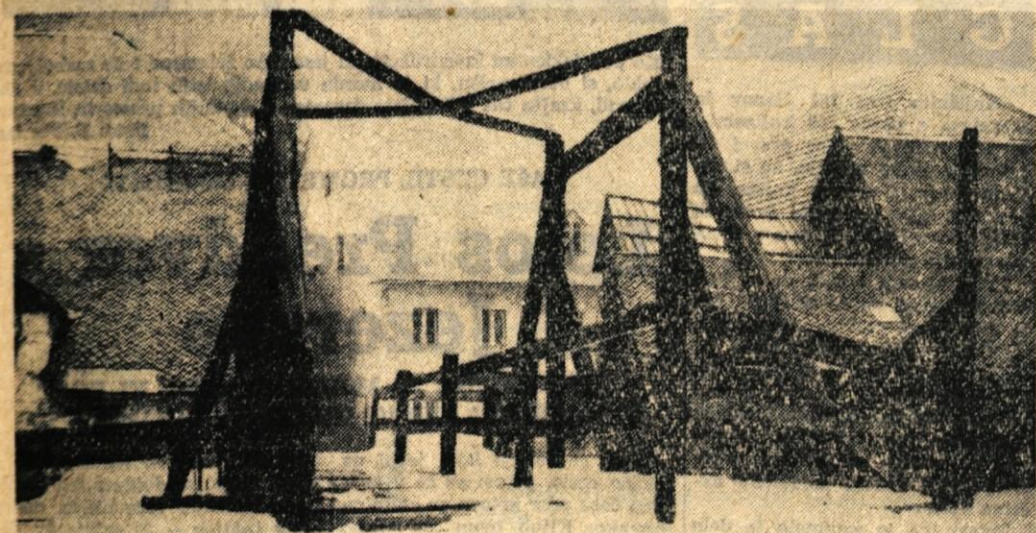
Marija Heberle - Polonca

V soboto so se na Bohinjski Beli za vedno poslovili od znane partizanske aktivistke Marije Heberle, rojene Jamar. Družina Jamarjevih – po domače Martinovih – je bila znana partizanska družina na Bohinjski Beli. Vsi njeni člani so že od prvih dni okupacije sodelovali z osvobodilnim gibanjem. Pet Marijinih bratov se je bojevalo v vrstah narodnoosvobodilne vojske; brat Anton in Franc sta padla v partizanih v zadnjih dveh letih vojne. Tudi Marija se je zgodaj aktivno vključila v osvobodilno gibanje; kot partizanka je delovala v okolici Ribnega in drugod. V blejskem koncu je bila znana kot dobra tovarišica, tih in požrtvovalna delavka, ki se ni ustrašila najtežjih in najbolj nevarnih nalog in akcij.

(Zadnja leta je živel s svojo družino v Ljubljani). Vsi njeni sorodniki, prijatelji in sodelavci se bodo s ponosom spominjali hrabre partizanke Polonce.

SEMINAR ZA SEKRETARJE OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZK

Občinski komite Zveze komunistov v Radovljici je pretekli teden priredil za sekretarje osnovnih organizacij Zveze komunistov v podjetjih, ustanovah in vsakih organizacijah dva enodnevna seminarja. Obravnavali so probleme na terenu in v podjetjih. Razgovore je vodil občinski sekretar Zveze komunistov v Radovljici Albin Jensterle.

Most v Železnikih, preko katerega vodi pot na pokonališče, je že popolnoma dotrajan in upravičeno kilce po obnovi.

Skrb za gozdove in gozdne poti

Zadnje čase vedno več razpravljamo o gozdovih in ugotavljamo, da moramo prekiniti s staro miselnostjo, da so gozdne površine samo vir bogastva in da od nas

LOŠKI DELAVEC

ničesar ne zahtevajo. Zato tudi vse bolj vidimo, da moramo za varstvo in urejanje gozdov v prihodnje bolj skrbeti in da je za ta dela nujno potrebno zagotoviti potrebna finančna sredstva. V tej smeri so v gozdovih na področju škofojloške občine gospodarili že lani, čeprav se ni pokazala potreba po večjih varstvenih delih. Skodljivci se namreč niso pojavili;

O sedanjem in prihodnjem delu

Škofja Loka, 13. marca – Danes popoldne je bil tu posvet predstavnikov Stanovanjske skupnosti Škofja Loka in zastopnikov držbeno-političnih organizacij v občini. Na sestanku so obravnavali dosedanje delo in probleme, ki se pojavljajo s tem v zvezi. Na podlagi današnje razprave bodo pripravili določene zaključke in smernice za prihodnje delo oziroma napotke za nadaljnji razvoj serviso. Več o tej problematiki bomo poročali v eni izmed naslednjih števil našega lista.

Več skrbi za mehanizacijo

Kmetijske organizacije v škofojloški občini razpolagajo z desetimi traktorji. Vendar pa njihovo

ČP Gorenjski tisk obvešča, da ima naslednje telefonske številke:

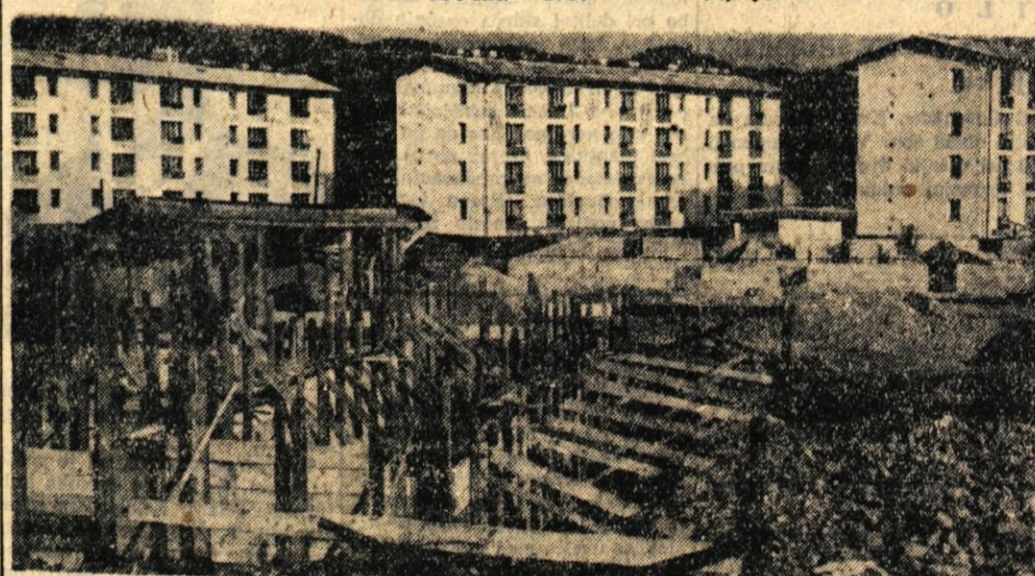
direktor in računovodstvo 24-75
odgovorni urednik, naročniški oddelk 21-90
obrat tiskarna 28-97
redakcija Glasa 24-37

posamezne manjše primere pa so reševali gozdni posestniki sami. Določena sredstva za varstvo gozdov so porabili tudi za nakup krme za ptice. Obnavljali so prišli tudi požarne ete. To delo se je namreč v prejšnjih letih bolj ali manj zanemarilo, zato je bilo še tem bolj potrebno. S tovrstnimi deli bodo nadaljevali tudi letos.

Pristojni organi so že izdelali finančni načrt gozdnega sklada za leto 1962. Po tem predlogu naj bi gozdni sklad v škofojloški občini letos razpolagal z nekaj več kakor 43 milijoni dinarjev po odbitku deset procentne obvezne rezerve. Razumljivo je, da največ dohodkov predstavlja redni letni dotok in da so prenesena sredstva iz preteklega leta le malenkostna. Finančni načrt gozdnega sklada v občini Škofja Loka določa, da bi letos porabili za gojenje gozdov skoraj 19 in pol milijona dinarjev. Od tega zneska bo odpadlo največ sredstev, in sicer skoraj deset milijonov dinarjev, na področje Gozdarsko-kmetijske zadruge za Seško dolino. Na tem območju je namreč precej površin, ki jih bo treba v prihodnje pogozditi oziroma drugače usposobiti za večjo proizvodnjo. Preostali znesek za gojenje gozdov v letošnjem letu pa bi si predvidoma delili področji Škofja Loka in Gorenja vas, in sicer tako, da bi na Gorenjo vas odpadlo pet milijonov 115 tisoč dinarjev, na Škofjo Loko pa 4 milijone 687 tisoč dinarjev. Za varstvo gozdov pa so letos v gozdnem skladu namenili 605 tisoč dinarjev. Problem zase so tudi gozdne poti. Te poškodeujejo zlasti razna neurja in druge elementarne nesreče. Zato je letos v gozdnem skladu

predvideno za njihova popravila dva milijona 290 tisoč dinarjev, za rekonstrukcijo gozdnih poti pa devet milijonov pet sto tisoč dinar. Na javno gozdarsko službo bo odpadlo nad 8 milijonov, za urejanje gozdov pa milijon in 600 tisoč din.

P.

Kakor gobe po dežju! Vse kaže, da je »NOVI SVET« (stanovanjsko naselje v Škofji Loki) že opravil svoje ime.

Avgusta - državno prvenstvo

Na zadnjem plenumu športne komisije AMZ Slovenije so sklenili, da bo letos izvedlo državno prvenstvo v cestno-hitrostnem športu Avto-moto društvo Škofja Loka. Hkrati bo to tudi ena izmed dirk za republiško prvenstvo. Prireditel bo v nedeljo – 19. avgusta.

Za naslov državnih prvakov v tej panogi športa se bodo potegovali po trije najboljši dirkači iz vsake republike v posameznih kategorijah. Kakor smo že omenili, bo državno prvenstvo združeno z republiškim in prav zato lahko pričakujemo veliko udeležbo najboljših dirkačev. Najboljši čas na tej progi je bil zabeležen 1.1969 – skoraj sto kilometrov na uro. Strokovnjaki menijo, da lahko letos pričemo rekonstrukcije same trase in zaradi novega mostu čez Sušico pričakujemo pomik znamke čez sto kilometrov na uro. Kvalitetno prireditel bo verjetno dvignila tudi odprava istovrstnih tekmovalnih strojev. Prvič se bodo namreč lahko pojavile v konkurenci tudi specialke.

Avto-moto društvo Škofja Loka kot prireditelj je že pričelo s pripravi za to zahtevno prireditev. Na posebnem seminarju že vzgaja lasten sodniški zbor, ki bo predvidoma konec tega meseca opravil izpite za športne funkcionarje. Seminar obiskuje 35 tečajnikov.

Omenjena prireditev bo nedvomno pritegnila te dni v Škofjo Loko večje število gledalcev in ljubiteljev Avto-moto športa. Nedvomno se bodo morali dobro pripraviti tudi gostinski in turistični delavci, da bi se gostje v Škofji Loki kar najbolje počutili. — P.

Letos višja turistična taksa

Nekatere gorenjske občine so že preteklo leto zvišale turistično takso. Prejšnje takse so bile namreč dokaj nizke in je bil ob upoštevanju, da je večina domačih gostov uživa precejšnjo dopust – to le neznamen vir dohodkov. V škofojloški občini pa je že vedno veljal odlok, da je turistična taksa v glavni sezoni 30 dinarjev, v

posezoni pa 20 dinarjev. Pred kratkim pa je tudi Občinski ljudski odbor Škofja Loka sprejel odlok, da bo odslej v tej občini turistična taksa za eno noč in eno posteljo za čas od prvega julija do zadnjega avgusta 80 dinarjev, v posezoni pa 40 dinarjev. Tako bo kljub povišanju turistične takse v tej občini še vedno med najnižjimi v okraju.

GLAS
v vsako hišo

PRED KONFERENCO ZVEZE KOMUNISTOV V JESENISKI ŽELEZARNI

Uveljavljanje zborov proizvajalcev v ekonomskih enotah

V nedeljo, 18. marca, se bodo sešli na redni letni konferenci komunisti jeseniške Železarnice. Osnovna tema razprav na konferenci bo prav gotovo gospodarjenje v Železarni in uveljavljanje zborov proizvajalcev po ekonomskih enotah.

Ko so se v Železarni lani odločili za obliko zborov proizvajalcev ekonomskih enot, so računali s tem, da bo vsaka nova oblika terjala določen čas za uveljavitev. Zato so osvojili tudi predlog, da za začetek volijo tudi delavske svete in upravne odbore ekonomskih enot. Sedaj v Železarni že ugotavljajo, da se delavski sveti in upravni odbori ekonomskih enot zelo naglo uveljavljajo. To potrjujejo tudi sklepi, ki jih sprejemajo. Razveseljivo je tudi to,

Prav je, da bodo komunisti jeseniške Železarnice postavili to na dnevni red konference. Toda ali so storili dovolj, da bi vsi zbori tako dobro delali? Komunisti so se v začetku načelno strinjali z obliko zborov proizvajalcev ekonomskih enot kot edino možnostjo neposrednega upravljanja, vendar sedaj ugotavljajo, da pri konkretni akciji za uveljavljanje posameznih zborov niso storili vsega.

Komunisti v jeseniški Železarni se zavedajo, da čim širši je krog proizvajalcev, med katerimi delajo in na katere hočejo vplivati, tem trdnjša morata biti njihova enotnost in stališča. Zato je njihova želja, da bi vidičujili v neposredno upravljanje slehernega proizvajalca.

Ko bodo komunisti jeseniške Železarnice obravnavali gospodarjenje v preteklem letu, ne bodo operirali s številkami. Opozorili bodo le na nekatere probleme, ki so lani vplivali na gospodarjenje v Železarni. V drugem polletju lani so tudi v Železarni začeli izpopolnjevati gospodarjenje, ki v večji meri kot prej sprošča delovanje ekonomskih zakonov in še bolj dosledno uveljavlja načelo delitve po delu. Komunisti v Železarni že sedaj ugotavljajo, da njihovo podjetje ni vzelo dovolj resno delovanja novega načina gospodarjenja. To se je pokazalo med letom, ko niso bili pripravljeni na vse posledice, ki jih je prinesel novi sistem (pomanj-

kanje surovin, pomanjkanje obratnih sredstev, porast dolžnikov, zvečanje materialnih stroškov itd.). Razen objektivnih težav, ki so jih imeli lani, je bila tudi kopica subjektivnih, kar je vse skupaj vplivalo, da lani v Železarni niso dosegli vseh nalog, ki so si jih zadali na začetku leta.

M. Živkovič

»PES PO ZADARSKIH OTOKIH«

Jesenice, 13. marca — Sinoči je jeseniška Delavska univerza organizirala v dvorani Delavskega doma zanimivo predavanje pod naslovom »PES PO ZADARSKIH OTOKIH«. Predaval je inž. Milan Ciglar. Predavanje je popestrilo 210 barvnih diapozitivov. Škoda je le, da med Jeseničani ni za predavanja, ki jih organizira Delavska univerza, večjega zanimanja, čeprav so ta izredno pestra, poučna in zanimiva. Največ se zbere do 25 poslušalcev, kar je za Jesenice pravzaprav porazno. — M. Z.

NAŠ RAZGOVOR

Deset let neutrudnega dela

»Da je kulturnoprosvetno delo tako živahno, se imamo verjetno zahvaliti temu, da je Zalog precej odmaknjen od večjih krajev,« je pripovedoval Jože Stare, ko sem ga poiskal na tamošnji šoli. Tam opravlja službo čistilca, vsekakor pa ga obremenjuje še dolga vrsta drugih drobnih opravil. Lahko bi mu dejali: človek za vse. Tudi v kulturnoprosvetnem delu je našel široko neobdelano področje. Potem je pripovedoval:

»Prosneto društvo »Prežihov Voranc« vključuje dramsko, pevsko, šahovsko in lutkovno sekcijo in knjižnico. Organizirali smo tudi plesni tečaj. Pouk je vsako nedeljo, traja pa tri mesece. Obiska smo prav veseli.«

Potem me je zanimalo, kako delujejo posamezne sekcije.

»Težav pravzaprav ne manjka, pa jih kar premagujemo. V tej sezoni smo naštudirali Finžgarjevo »Verigo«, razen tega pa skrbimo dramska sekcija tudi za razne proslave in druge prireditve.«

Pri tem pa se je tovarišu Staretu skoraj posrečilo utajiti, da se razen režije ukvarja tudi s pisanjem odrskih tekstov. Pred kratkim je zrežiral svojo enodejanko »Na letovišču«, za pustne dni pa je napisal skeč »Pod rožnato platinjo«. Razen tega ima »na vesti« tudi tridejanko »Doma je najlepše« in še nekaj krajših tekstov. Ko je pozneje pripovedoval o delu 24-članskega mešanega pevskega zbora, je moral priznati, da tudi tega vodi on. Prav gotovo se s takšnim »človekom za vse« zlepa

ne morejo pohvaliti druga prosvetna društva.

»Pevski zbor sodeluje po potrebi v igrah, poleg na proslavah, predstavlja pa se je tudi s samostojnim koncertom pod naslovom »Večer narodnih pesmi«. Nastopil je doma in v Spodnjih Brnikih in dosegel lep uspeh.«

Ko je tovariš Stare pripovedoval o delu knjižnice in moral priznati, da je tudi knjižničar.

KRANJSKI GLAS

»Knjižnica ima 261 članov in razpolaga z okrog 800 knjigami,« je pripovedoval. »Kar precej živahno je vsako nedeljo, ko si vaščani izposojajo nove knjige. Za pestrejši izbor pa skrbi kranjska potujoča knjižnica, ki nam v kovčkih pošilja novo berilo.«

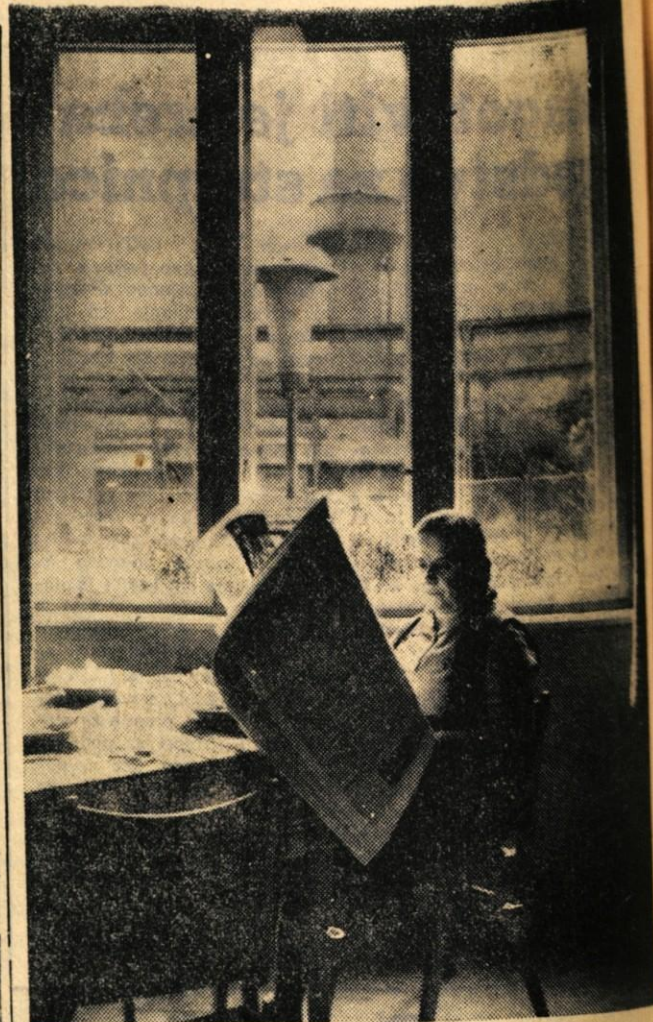
Tistikrat sem zvedel, da so tudi klubski večeri dobro obiskani, kar je predvsem usluga televizorja. V okviru Delavske univerze so letos priredili kar šest predavanj, manj zadovoljen pa je tovariš Stare z delom šahovske sekcije.

»Ljudje radi šahirajo,« je povedal, »nimajo pa pravega vodstva, ki bi sekciji zalajmilo naravno delo.«

Potem me je zanimalo še delo lutkovne sekcije, ki je v preteklosti dosegla tako lepe uspehe.

»Letos počiva,« je tovariš Stare nerad priznal. »Tovarišica Polajnarjeva, ki je vodila lutkarje, je lani zaradi bolezni izpregla.«

Ob tej priložnosti sem pokramljal tudi s požrtvovalno lutkarico. Povedala je, da se delu z lutkami ni odrekla, čeprav je čez mere zaposlena. Vsekakor pa se prihod-

Ko pod jeklenimi konstrukcijami jeseniške železarnice teče razbeljen jeklo, si obiskovalka, ki je morda v mladih letih tudi delala v železarni, krajša čas z branjem časopisa v spodnjih prostorih Kazina. Foto: F. Perčič

NASE CESTE, PROMET IN MOŽNOSTI

Letos Predvdvor Jezersko

PRIORITY ZA MODERNIZACIJO, KI BO VELJALA NAD 100 MILIJONOV DINARJEV

Če so se šoferji kdaj jezili na kakšno cesto, potem so se v zadnjem času prav gotovo na cesto na Jezersko. Kljub temu, da vsako leto porabijo 8 do 9 milijonov dinarjev za vzdrževanje te ceste, je njeno stanje vse bolj kritično. Mimo lanskih poplav in drugih vzrokov je temu »kriv« tudi vse močnejši promet, saj vozijo tam mnogi redni avtobusi, tovornjaki z lesom itd. Prav tako je ta cesta pomembna za domači in mednarodni turizem.

Sprito takih ugotovitev so se republiški in okrajni organi morali sprijazniti s stanjem in priznati tej cesti prioriteto pri modernizaciji. V programu za vzdrževanje, obnovo in rekonstrukcijo cest v letošnjem letu so v prvi vrsti upoštevali potrebe te ceste. V zadnjih letih so morali tako prioriteto priznati cesti Bled-Bohinj, nadalje Jesenice-Podkoren, cesti po Selški dolini in cesti po Poljanski dolini itd. Stroški za modernizacijo od Predvdvora do Jezerskega v dolžini 18,9 km bodo obsegali (že po sedanjem predračunu) okrog 107 milijonov dinarjev. Polovico teh izdatkov (43,5 milijonov) bodo krili iz republiških virov, občina Kranj in OLO pa bi prispevala enak delež — po 28,750 tisoč dinarjev. Tako upajo, da bodo to cesto v glavnem že letos uredili.

Problem te ceste je prišel še posebej do izraza lani ob neurju in povodnji na tem območju, ko so jo mnogi hudourniki, zemeljski plazovi in narasla Kokra močno poškodovali.

Po prvem predlogu bi stroški znašali okrog 250 milijonov dinarjev. Potem so se sporazumeli, da bi cesto povsod modernizirali po sedanji, stari trasi, da bodo v glavnem vse dosedanje mostove še pustili kot začasno rešitev itd. Ni so pa se mogli izogniti nekaterih nujnih regulacijskih in drugih del po lanskih poplavah, kar bo tudi zneslo okrog 20 milijonov dinarjev, tako da so celotne stroške znižali trenutno na 107 milijonov.

— S. S.

160 milijonov za vzdrževanje

To namreč predvideva šele prvi log o letošnjih izdatkih za ceste. Velik izdelek — 82 milijonov — je predviden tudi za povzgradnje in modernizacijo ceste Rateče-Planica, ki je tudi že goletni problem. Predvideno tudi 20 milijonov dinarjev za ureditev ovinkov na cesti od Vršič, 20 milijonov za asfaltiranje ceste in ureditev mosta čez Sulo pri Skofji Loki, 18 milijonov dinarjev za cesto Podvin-Zagorje, 40 milijonov za cesto Jezero-Bohinj, 11 milijonov za cesto Komenda-Mengeš-Cerkno in 13 milijonov za cesto Kranj-Besnica. Prav tako so predvideni sredstva za ureditev ceste Podvin-Radovljica, Golnik-Križe, Golnik-Goriče, Kranj-Mavčice, Jesenice-Kočna, za cesto skozi strico pri Trliču, skozi Puštal pri Skofji Loki, skozi Poljansko dolino, skozi Gorje, skozi Staro Poljino, Srednjo vas in Česnjico. Kar 160 milijonov pa bodo letos morali izplačati za redno vzdrževanje cest. Čeprav bodo vsi sklad dobili približno 20 milijonov dinarjev od dohodka pri bencinu in kakih 24 milijonov pri sahu na motorna vozila, bodo vedno morali iz okrajnega proračuna vzeti nad 115 milijonov dinarjev za vzdrževanje cest v glavnem makadamskih III reda.

Za vzdrževanje in rekonstrukcijo cest je letos predvidenih 65 milijonov dinarjev, kar je največja obremenitev okrajnega proračuna. K temu bi republiški viri prispevali 134 milijonov, stroški sami (bencin in takse) 125, ostalo — nad 347 milijonov — pa bi morali zagotoviti z okrajnimi dohodki.

Vsem tem bodo razpravljali odborniki in rekli zadnje odločbe besedo na seji, ki je predvidena za 20. marec. Razprave o takih konkretnih problemih posameznih krajev in o njihovih potrebah zmeraj najživahnejše. Gre pa o to, da sredstev ni dovolj za vsa. Ob vsakem novem naštevanju pa treb bi bilo treba najti tudi možnosti. — K. M.

Občni zbor DIT — gozdarjev s triglavskega območja

V prostorih Gozdnega gospodarstva na Bledu je bil v ponedeljek dopoldne letni občni zbor DIT — triglavske sekcije; zboru je udeležilo 58 članov (ta sekcija šteje 82 članov).

Pred prehodom na dnevni red udeležencem predaval dr. Vlado Trigubov, predstavnik gozdarskega inštituta v Ljubljani, ki se je ekspert FAO (mednarodne organizacije za kmetijstvo in prehrano) mudil dalj časa v Iranu in pravečal gozdne razmere in gozdarstvo v Iranu. Predavanje spremljal s številnimi diapozitivi.

Potem so udeleženci zboru pravljali o delu svoje organizacije v minulemu letu, o nekaterih posebnih DIT in nadaljnjih nalogah.

O razvoju jeseniške Avtoservisa smo že pisali. Takrat smo tudi omenili, da bodo nabavili tri nove avtobuse tipa trolejbus. Enega od teh so že dobili

Seminarji za člane delavskih svetov

Delavska univerza na Jesenicah je že tretjič organizirala dva seminarja za člane delavskih svetov jeseniških delovnih kolektivov. Prvega obiskuje 24, drugega pa 31 slušateljev.

Seminarja sta v večernih urah, in sicer vsak dan razen sobote in nedelje. Na sporedu imajo zanimive teme, in sicer med drugim sistem družbene ureditve FLRJ, o delovnih odnosih, o pravicah in

dolžnostih organov delavskega samoupravljanja, o odnosih gospodarske organizacije do komune, o ekonomiki FLRJ, organizaciji podjetja, organizaciji kadrovske-socialne službe, o sredstvih podjetja, o analizi bilance in periodičnih obračunih, o merilu za udeležbo pri delitvi sklada osebnih dohodkov, kako vodimo sestanke itd.

Nekateri člani delavskih svetov, med njimi največ iz Komunalnega podjetja z Jesenic, jemljejo seminar zelo neresno, tako da po večkrat manjkajo, čeprav so za vsakokrat, kadar so predavanja, posebej obveščeni. Razen tega je vsako podjetje plačalo za posameznega slušatelja 7420 dinarjev. M. Z.

PLANINCI BODO ZBOROVALI

Na zadnji razširjeni seji je Planinsko društvo Kranj sklenilo, da bo redni letni občni zbor društva v četrtek, 15. marca zvečer, v dvorani OLO Kranj.

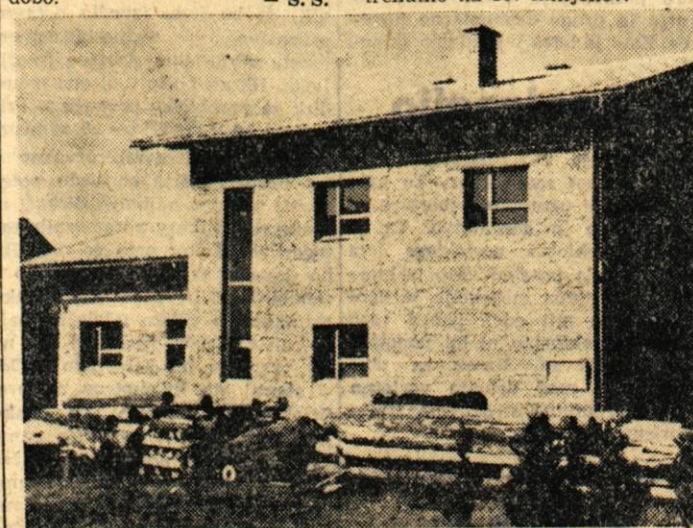
Kranjsko Planinsko društvo, ki je pred 3 leti slavilo svojo 60-letnico, se uvršča med najbolj delavna v državi. V svojem sestavu ima gozdno reševalno službo, alpinistični, jamarški, propagandni in markacijski odsek. Najbolj delavna sta alpinistični in mladinski odsek s 700 člani. Društvo ima štiri postojanke: Dom na Kališču, Kočo ob Žičnici, Dom na Krvavcu z novim traktom v gradnji in postojanko na Smarjetni gori. Skupno s kranjskimi taborniki pa so v preteklem letu v Kranju na Korški cesti odkupili primerno stavbo in jo uredili v Dom planincev in tabornikov.

Na občnem zboru se bodo pogovorili o dejavnosti in nakazali smernice za bodoče delo, ki se mora usmeriti tudi na področje splošne rekreacije prebivalstva. R. C.

njo sezono mladim gledalcem obetajo novo naštudirano lutkovno igrice.

Ko sem se poslovil, mi je prišlo na misel, kakšna bo kronika kulturnega dela v Zalogu čez n. pr. dve leti. Tovariš Stare je namreč mimogrede omenil, da bo verjetno moral zapustiti Zalog. Menda mu tamošnja šola ne bo mogla več nuditi polne zaposlitve. Če se bo njegova bojazan uresničila, tedaj bo kulturnoprosvetna dejavnost izgubila režiserja, igralca, pevovodjo, knjižničarja in še marsikaj — predvsem pa požrtvovalnega kulturnega delavca, ki je v desetih letih neutrudnega dela vklesal kraju trdno in lepo kulturno podobo. — S. S.

Ne bo dolgo in v Zalogu pri Cerkljah bodo dobili zbiralnice mleka in trgovino. Poslople, ki ga prikazuje naša slika, gradi trgovaško podjetje Krvavec iz Cerkelj in KZ Cerkle. Za gradnjo sta investitorja doslej porabila nekaj čez 9 milijonov dinarjev.

V A B I L O

NA IV. REDNI LETNI OBČNI ZBOR VODNE SKUPNOSTI Gorenjske

Upravni odbor Vodne skupnosti Gorenjske, Kranj sklicuje na podlagi 15. člena pravil IV. redni letni občni zbor Vodne skupnosti Gorenjske za 23. marca 1962 ob 8.30 uri v sejni dvorani zbora proizvajalcev OLO Kranj z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev občnega zbora
2. Izvolitev organov občnega zbora
 - a) predsedstva,
 - b) overovateljev,
 - c) verifikacijske komisije
3. Poročilo upravnega odbora in direktorja
4. Poročilo verifikacijske komisije o udeležbi na občnem zboru
5. Sklepanje o vključitvi in izbrisih iz članstva
6. Razprava in sklepanje o zaključnem računu s poročilom nadzornega odbora
7. Razprava in sklepanje o dopolnitvi upravnega in nadzornega odbora
8. Sklepanje o predlogu upravnega odbora o določitvi vodnega prispevka članov za leto 1962
9. Sklepanje o predračunu dohodkov in izdatkov Vodne skupnosti Gorenjske za leto 1962 ter pooblastilih upravnemu odboru
10. Razprava in sklepanje o delni spremembi pravil Vodne skupnosti Gorenjske.

Vsi delegati naj prinese s seboj pismena pooblastila.

Upravni odbor
Vodne skupnosti Gorenjske

ČP GORENJSKI TISK uredništvo »GLASA«
sprejme v honorarno zaposlitev

KOMERCIALISTA — AKVIZITERJA

za prodajo vseh publikacij oddelka za komercialni tisk. — Pogoji dela in zaslužek po dogovoru.

Doslej največje žrebanje za naše naročnike

Dva mopeda, televizijski sprejemnik, dva radijska sprejemnika in drugi bogati dobutki

Dobitki so lahko vaši, če boste pravočasno poravnali vsaj polletno naročnino

Seveda pa bodo tudi tokrat imeli več možnosti tisti, ki bodo plačali naročnino za vse leto in tisti, ki so že dlje naročniki

Naročnino poravnajte najkasneje do 5. maja 1962

mali oglasi • mali oglasi

prodam

Ugodno prodam 2000 kg detelje in motorno kolo »Jawa« - 125 cm, z 10.000 prevoženimi km. - Dam tudi na ček. - Požen 3, Cerklje.

Prodaj sadna drevesca vseh vrst. - Franc Porenta, Sv. Duh 93, Skofja Loka (p. d. Mohor). 976

Prodaj »NSU-Primo« - 150 cm, s 5500 prevoženimi km. - Naslov v oglasnem oddelku. 980

Prodaj pomivalno mizo. - Straziška 31, Kranj. 985

Prodaj 4000 kg sladkega sena in lucerne. Naslov v ogl. odd. 987

Prodaj nova vrateca za peč iz nerjavečega železa. Naslov v ogl. oddelku. 988

Ugodno prodam motorno kolo »Jawa« - 175 cm. - Senčur 273. 989

Prodaj 2 prašiča po 50 kg težka. - Suha 20, Kranj. 990

Prodaj prašiča, 85 kg težkega. - Trboje 4, Smlednik. 991

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA

Poročilo o žrebanju srečk, ki je bilo dne 10. marca v Beogradu.

Srečke s končnicami	so zadele	dobitek din
0	400	
13220	40.400	
73460	40.400	
88480	40.400	
98880	40.400	
21	1.000	
51	600	
71	600	
461	4.000	
761	10.000	
28421	41.000	
38371	80.000	
79331	40.000	
423771	5.000.000	
22	800	
52	600	
38252	60.000	
93272	60.000	
485893	400.000	
34	800	
54	800	
74	600	
18784	80.000	
71414	60.000	
71744	200.000	
99844	60.000	
978134	400.800	
548244	2.000.000	
73624	40.000	
25	600	
28325	100.600	
48655	60.000	
6	400	
9636	20.400	
44716	60.400	
46916	80.400	
68826	60.400	
47	1.000	
57	800	
97	2.000	
44727	40.000	
79077	60.000	
83247	81.000	
070887	602.000	
122827	400.000	
486947	401.000	
28	1.000	
338	4.000	
488	8.000	
29538	60.000	
66438	80.000	
74498	80.000	
95828	41.000	
96408	80.000	
92938	80.000	
59	600	
7359	20.600	
18759	80.600	
22219	60.000	
27179	40.000	
52469	100.000	
67469	80.000	
381769	600.000	
415039	1.000.000	

Prodaj vseljivo stanovanjsko hišo z lokalom v bližini Kranja primerno za obrtnika. - Naslov v oglasnem oddelku. 992

Prodaj kravo, ki bo v prvih dneh aprila teletila in radioaparata. - Sitar, Križe 34. 993

Prodaj zadržljivo parcelo. - Posavo 12, Podnart. 994

Prodaj lepa in močna drevesca jablan - zimskih vrst, po ugodni ceni. - Gorenja Sava 6, Kranj. 996

kupim

Kupim nov ali malo rabljen otroški voziček (italijanski). Lahko je tudi zlojživ. - Naslov v oglasnem oddelku. 997

ostalo

Mizarskega pomočnika sprejme Franc Senk, Tupaliče 28, Pred-dvor. Plača po dogovoru. 825

Izobil sem voziško dovolje-nje. Vrniti proti nagradi na na-slov. 998

Zavarovalnica Kranj se najp-leše zahvaljuje za v redu prejeto odškodnino ob nezgodi. - Alojz Markun, Senčur 268. 999

Zatekel se je pes-volčjak. - Lastnik ga dobi v Zg. Bitnjah 5. 1000

Preklecujem neresnične besede, ki sem jih izrekel Mirku Spendalu iz Tržiča. - Jože Bida, Tržič. 1001

Oddam sobo moškemu. - Na-slov v oglasnem oddelku. 1002

Hrano in stanovanje nudim de-letu, ki bi po službi pomagala na kmetski. - Naslov v oglasnem od-delku. 1003

Sofer C-kategorije išče službo. - Naslov v oglasnem oddelku. 1004

Motorno kolo »NSU-Maxi« - 175 cm zamenjam za moped »Co-Hibri«. - Naslov v oglasnem od-delku. 1005

Izobil sem aktovko na cesti Vodiče-Skaručna. - Vrniti Jan-ku Koscu, Valburga 24, Smled-nik. 1006

Cebelarska družina Naklo orga-nizira v nedeljo, 18. marca, ob 14. uri v Zadrudnem domu v Naklem, zanimivo predavanje »Pomen če-bel pri naprednem sadjarstvu.« Prikazana bosta tudi dva filma. - Vabljeni vsi čebelarji in sadjarji. Vstopnine ni. 1007

objave

RAZPIS

Institut za sociologijo Univerze v Ljubljani, Trg revolucije 1, raz-pisuje

HONORARNO ZAPOSLETEV ZA IZPRAŠEVALCE (ANKETARJE)

Potrebno je večje število anke-tarjev za ustmeno izpraševanje pri znanstvenih raziskavah na te-renu. Pogoji so naslednji:

1. starost od 24 - 60 let

2. izobrazba - srednja ali sred-nja strokovna šola

3. možnost da se 30 do 60 dni v letu udeležuje pri tem delu, del-teh dni celodnevno

4. honorar po pogodbi - glede na količino dela.

Prijave naj vsebujejo:

1. ime in priimek

2. izobrazbo

3. kraj in občino stalnega biva-lišča

4. točen naslov z eventuelno te-lefonsko številko in navedbo mo-rebitne stalne zaposlitve.

Prijave pošljite volji področne-ga centra raziskovalne mreže, tov. Majdi Mencingerjevi, Kranj, Stritarjeva 5.

Planinsko društvo Kranj vas vabi na redni letni občni zbor, ki bo v četrtek, 15. marca (in ne v sredo 14. marca, kot je bilo ob-javljeno v sobotni številki Glas), ob 19. uri v dvorani OLO Kranj. Dnevni red običajen.

ZAHVALA

Vsem, ki so nam ob težki izgubi naše drage mame

IVANE LANGERHOLC, roj. Krmelj

Izrazili sožalje, poklonili venci in jo spremili na zadnjo pot, izrekamo iskreno zahvalo.

Posebno zahvalo smo dolžni dr. Bračkovi za dolgotrajno in tako skrbno zdravniško pomoč,

g. Rozi Cuk za neutrudljivo postrežbo med njeno boleznijo, g. župniku Mihi Golobu in dobrih so-sedom, ki so nam stali ob strani v najtežjih urah.

Nadalje se zahvaljujemo ustanovi ZSZ, podjetju »Torbica« za vsestransko pomoč in duhovščini.

Se enkrat vsem za vse najlepša hvala!

Zalujoči: mož Ignac, hčerki Ma-rica in Minka, zeta Štefan in Ja-nez, snaha Mici, vnuki Slavko, Milan, Boris in Sandi in vnuki-nji Jana in Lidija.

OSMR TNICA

Dotrpela je naša nenadomestljiva, zlata mama, babica, prababica, sestra in teta

IVANKA VERTOVSEK

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 15. marca 1962, ob 16. uri izpred križišča.

Kranj, Senčur, Poljčane, Ljubljana, Tovarnik, Graz, dne 13. marca 1962

Zalujoče družine: Vertovšek, Sodnik, Heric, Paternost, Ponikvar, Dr. Cvejič in ostalo sorodstvo

ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT

HRVATSKO-SLOVENSKA KEGLJASKA LIGA

Izpolnjena pričakovanja

Slovenska in hrvatska kegljaska zveza sta po zaključku republi-ških prvenstev organizirali skup-no tekmovalje najboljših 8 mo-ških vrst iz vsake republike. S tem naj bi se še povečalo zanimanje za kegljaški šport in izbolj-šala kvaliteta najboljših jugoslo-vanskih kegljačev, ki so prav v teh dveh republikah najštevilne-je zastopani.

Ze prvi rezultati pred tednom dni so presegli vsa pričakovanja.

Dosežena je bila vrsta odličnih rezultatov in tudi rekordni izidi. Ljubljana se je postavila z no-vim državnim klubskim rekordom 5337 kegljev, njem član Modic pa je z 972 izenačil državni rekord. Odlično kegljišče Proleterja v Zagrebu pa je v tem kolu še bo-lje izkoristila zagrebška Grmošič-ca, ki je postavila nepričakovan rezultat 5580, kar je za 243 kegljev več od rekorda Ljubljancev in hkrati precej več, kot je uradni svetovni rekord. - Povprečje na enega tekmovalca je kar 930, kar je že za posameznika izvrsten re-zultat. Karadžole je z 983 posta-vil nov državni rekord. Boljši od starega rekorda je bil tudi Smo-ljanović z 981, na 1000 lučjav pa je podrl 515, kar prav tako pred-stavlja nov jugoslovanski rekord.

Po prvi polovici tekmovalja ima hrvatski prvak Grmošiča največ upov na prvo mesto. Pre-cej boljša od ostalih sta tudi Ljub-ljana in Triglav, ki se bosta bo-rila za drugo mesto, bolj izenačen pa bo boj za nadaljnjo razvrstitev. Prvenstvo se bo nadaljevalo čez 14 dni, ko bo Ljubljana na-stopila na domačih kegljiških, Triglav pa v Zagrebu.

Vrstni red po prvi polovici: Gr-mošiča 2 (10754 kegljev), Triglav 2 (10251), Ljubljana 4 (10420), Medveščak 5 (10101), Branik 6 (10100), Lokomotiva (Zgb.) 7 (10 tisoč 248), Ljutomer 8 (10179), Je-senice 9 (10188), Bratisvo 9 (9892) itd. - L. S.

ZENSKO EKIPNO PRVENSTVO SLOVENIJE V KEGLJANJU

Triglav tretji

Na kegljiških v Celju in Mari-boru je bil v soboto in nedeljo drugi del republiškega prvenstva ženskih ekip. Ekipa ljubljanskega Gradisa je bila tudi v zaključnem delu prvenstva najboljša in tako zasluženo osvojila naslov prvaka, ki je njihova domena že nekaj let.

Kranjčanke, ki so bile na dru-gem mestu, so v zadnjih dveh nastopih slabo zaigrale, saj so bi-le obkrožile šele predzadnje. Fuži-narju zato ni bilo težko nadomna-diti minimalno razliko in zasedi drugo mesto. Ravenčanke pa so največje presenečenje letošnjega prvenstva, saj so šele drugo leto vključene v to tekmovalje. Pre-cej boljše izide sta to pot dosegla Branik in Ljubljana in ob zaključ-ku potisnila novince Slov. Gra-dec s četrtega na zadnje mesto.

Končni vrstni red: Gradis (Lj) 7 (9068 kegljev), Fužinar (Ravne)

9 (9048), Triglav 14 (8731), Ljub-ljana 17 (8768), Branik (Maribor) 18 (8610), Slov. Gradec 19 (8582). Gradis, Fužinar, Triglav in Ljubljana so si pridobili pravico nastopa na državnem ekipnem prvenstvu. - L. S.

Tekmovanje na Pokljuki

Po uspešnih nastopih na raznih tekmovaljih se bodo smučarji to nedeljo pomerili tudi na prven-stvu občine Radovljica. Tekmova-nje, ki bo združeno s prijetnim izletom športnikov, bo na terenu Pokljuke in bo pregled dosežkov in to glede kvalitete, še bolj pa glede množičnosti. Prireditelj naj bi dala priložnost številnim mla-dim smučarjem, ki jih vzgajajo naši znani smučarski centri, kot so Gorje, Bohinj, Kropa itd., da se izkažejo na tekmovalju in v primerjavi z drugimi ocenijo svo-

je znanje in zmogljivosti. Zato upravičeno lahko pričakujemo, da se bodo pojavili novi kandidati, ki bodo morda v prihodnjih letih stopili na sceno in izpolnili vr-zeli, ki so v našem smučarskem športu.

Tekmovanje bo v tekih, vele-salumu in skokih. Po prvenstvu bo Občinska zveza za telesno kul-turo Radovljica napravila analizo o stanju na področju zimskega športa in tako ugotovila dobre in slabe strani dosedanjega dela v občini.

Telesna vzgoja v radovljiški občini

Območje združene radovljiške občine je obširno in zelo primer-no za gojitve vseh vrst športa. - Tega so se zavedali tudi nekateri športni funkcionarji, zato so lani ustanovili Občinsko zvezo za telesno kulturo. Z njo je tudi ra-dovljiška občina dobila nov druženjski organ, ki bo skrbel, da se bo telesno vzgojno življenje še bolj razgibalo in da bodo v te namene izkoriščeni vsi pogoji, ki jih imajo. Začetne naloge zveze niso bile majhne. Razen kopice orga-nizacijskih, finančnih in drugih težav je zveza ugotavljala, da je med drugim v občini vse premalo ljudi, ki bi imeli telesno vzgojo in šport za važno družbeno pano-go, od katere ni le odvisno, kol-i-ko ljudi aktivno deluje, s kakšni-mi panogami se ukvarjajo in kakšne rezultate dosegajo, ampak da se z načrtno in sistematično vadbo dosega določene psihofizič-ne rezultate, ki so važen pogoj za dvig delovne storilnosti, zdravja, obrambne sposobnosti državlja-nov in moralnih vrednot človeka.

Ze na prvih sejah se je zveza lotila nekaterih neodložljivih ukrepov, da si zagotovi osnovno, t. j. materialno bazo za njeno de-lo in obstoj. Zveza je počasi, ven-dar zanesljivo prevzemala določ-ne naloge od sveta za telesno kulturo. Na njeno pobudo se je pri občini formaliziral sklad za šport, telesno vzgojo in investicije za športne namene. V ta sklad se bodo stekala sredstva od letne dotacije občine, prispevki podje-

tij, procent sredstev od prodanih alkoholnih pijač in vsa druga sredstva, do katerih bo imela zve-za pravico. Tako bo imela zveza stalen in zanesljiv vir sredstev za nemoteno delo.

Zveza je poskrbela, da bodo vsi domovi in športni objekti prišli pod upravo občine, tako da se sredstva, ki so namenjena za telesno vzgojo, ne bodo več trošila za njihovo vzdrževanje, kakor se je to do sedaj dogajalo. V krajih, kjer je več različnih klubov in društev, je dala zveza pobudo, da se ta združijo v enotna, močna društva, ki bodo kos nalogam in bodo lahko med prebivalci opravi-la tisto nalogo, zaradi katere so ustanovljena. Takšna društva naj bi se ustanovila v Radovljici, Les-cah in na Bledu; v Boh. Bistrici pa takšno društvo že imajo.

Osnova dela naj bi bila telesna vzgoja na šolah. Zveza je ustano-vila posebno komisijo za šolsko telesno vzgojo, ki skrbi za to, da se šolski mladini zagotovi pravil-na telesna vzgoja. Med drugim bo prirejala tudi večja šolska tekmo-vanja. Spoprijeti pa se bo morala tudi z vsemi nepravilnostmi pri pouku telesne vzgoje, ki jih je na posameznih šolah še precej.

Vzgoja kadrov je tudi ena iz-med pomembnih nalog zveze, saj primanjkuje vodstvenega kadra po vseh društvih in klubih. - V svojem programu ima seminarje in tečaje za rokomet, nogomet, odbojko, za vodnike splošne telesne vzgoje, za učitelje smuča-

nja, atletiko in drugo. Prav tako ima zveza na programu skrb za vzgojo trenerskega in sodniškega kadra.

Uspehi vsega tega pa naj se odražajo in pokažejo na tekmo-vanjih. Na programu ima vrsto občinskih tekmovalj v smučanju in sankanju, atletiki, občinsko prvenstvo v krosu, občinska tekmo-vanja in prvenstva v športnih igrah, občinske športne igre de-lovnih kolektivov itd.

Ob občinskem prazniku bo zve-za organizirala športni dan, ki naj bi bil manifestacija dosežkov na tem področju. - R. C.

Za pokal „Jahorine“

Obzor za smučanje pri Okrajni zvezi za telesno kulturo Kranj se bo s petimi tekmovalci udeležil letošnjega medokrajnega smučar-skega tekmovalja, ki ga organi-zira smučarski klub Jahorina-Sa-rajevo za pokal »JAHORINE«. Tekmovanje bo v soboto in nede-ljo 17. in 18. t. m. na Jahorini. Gorenjska reprezentanca bo na-stopila v postavi: Jože Komac (Kranjska gora), Blaž Jakopič (Je-senice), Pavel Smolej (Javornik), Vera Cernelič (Kranjska gora), Kristina Klajndist (Javornik), Edi Kurnik in Maks Ošabnik (oba iz Tržiča). Reprezentanca bo odšla na pot iz Kranja v četrtek ob 14.30 uri. - R. C.

Hammond Innes

23

Sinji led

Pluli smo preko Heltefjorda in potem pripluli do obale Nord-kordlanda. Tu in tam so se pokazali med skalami majhni pomoli, med njimi je povsod stalo nekaj hišic in pred vsakim pomolom je molel običajni jambor z modrordečo norveško zastavo. Na vzvišenih prostorih so bile povsod razkropljene belo poslikane cerkve z veli-kimi lesenimi zvoniki, ki jih je bilo mogoče videti že od daleč. V velikih fjordih so se tu in tam pojavljali tudi visoki dimniki raznih tovarn ribjih konserv. S črnobelo pobarvanimi trupi in z gr-dimi majhnimi kabinami na krmi so se leno pomikali sem ter tja motorni čolni obalnih ribičev.

»Taka-toki«, je dejal Dahler. »Tako imenujejo tukaj svoje shed-landce.« In res je bil glas, ki so ga dajali njihovi, dvotaktni motorji, slišati kot »tok-a-tok.«

Pluli smo mimo kopice majhnih otokov, ki so bili vsi beli od gnojia morskih ptic, naših stalnih spremljevalcev. Tedaj se je vnovič odprl neki fjord, ki je — kot je dejal Dahler — vodil do samega Bovaagena, kjer stoji velika tovarna ribjih konserv.

Tedaj smo pred seboj zagledali kitolovsko postajo. Ležala je na pol skrita med grčki; s severa so jo ščitili nizki otoki, s strani pa kamnita pobočja. Sredi romantične lepote tega otoškega sveta so pločevinaste strehe grdih tovarniških poslopj in veliki kadeči se dimniki vplivali kot grd madež, prav tako grd kot kak premogovnik sredi Waleske doline. Drugih stavb ni bilo videti. Bili smo v svetu iz kamna in morja. Nekoliko me je spominjal na Sicilijo. Skale tod naokrog so kazale prav tak vulkanski, od sonca ožgan videz. Razen tega so bile gole — gole prav do najvišjih vrhov pogorja — če odštejemo nekaj revnih šopov trave in lišajev, ki rastejo po kamenju.

Se minuto in že smo bili pred kanalom, ki je vodil v Bovaagen Hval. Ustavil sem motor na pol hitrosti in počasi smo drsli proti

pomolu. Voda je bila pokrita z oljem in razno umazanijo. Mimo nas so plavalji sivi, na pol gnili kosi mesa. Vsiljiv duh vsega tega kraja je legel čez nas kot ogrinjalo.

Ob pomolu je bil privezan norveški »tok-a-tok«, na katerega so nakladali zaboje s kitovim mesom. Za njim je bila velika ploščad, na kateri so ležali ostanki zadnjega kita. Parne žage z dolgimi navpičnimi listi so se zažirale v mogočno hrbtnico in jo delile na primerne kose. Na koncu pomola je stala majhna skupina mož in opazovala naše pristajanje.

Jorgensen je prišel na palubo in zrl na tovarno in okolico. Zavil sem do pomola in pristal nekoliko dalje od ladje za prevoz mesa. Iz skupine ljudi se je izločil starejši možič in nam prišel naproti. Bil je visok in suh in pod njegovimi belimi lasmi je bil njegov obraz videti kot iz mahagonija.

»God dag, herr direktör, je zaklical Jorgensen. Njegove nežne na škrtata spominjajoče poteze so se raztegnile v smehljaj, kotički njegovih oči pa so bili obkroženi s majhnimi gubicami.

Splezal sem prek ograje in skočil na pomol.

»To je vodja postaje, gospod Kielland,« ga je Jorgensen kratko predstavil. In potem je nadaljeval v angleščini: »No, Kielland, kaj ste ugotovili o pošiljki kitovega mesa v Anglijo? Kako je prišlo to sporočilo tja?«

Kielland je napravil z rokami obupno kretnjo. »Zal mi je,« je dejal, »prav ničesar nisem mogel ugotoviti. Zato nimam nobenega pojasnila.«

»Ali ste povprašali vse ljudi?«

»Da, herr direktör. Ničesar ne vedo. Vse skupaj mi je popolna uganika.«

»Katero kitolovke so bile tedaj v pristanišču?« sem vprašal.

»Ali je bila tudi Hval Ti med njimi?« Jorgensenov glas je zvenel ostro in odločno. Zdaj je imel posla s podrejenimi in meni je v hipu postalo jasno: »Za tega človeka ne bi hotel nikoli delati.«

Toda Kielland zaradi tega direktorjevega načina ni bil prav nič spremenil svojega vedenja. »Da,« je odgovoril nekoliko presenečen. »Da, Hval Ti je bila tedaj tu. Lovaas je prav tedaj pripeljal kita. V tej sezoni je bil prvi. Od kod veste to?«

»Od kod to vem se vas ne tiče,« je odgovoril Jorgensen. »Pri-dite sedaj v pisarno, rad bi se pogovoril z vami.« Odšel je skozi skladiščno poslopje.

Kielland se je smehljaje obrnil k meni. »Najbolje storimo, če gremo za njim,« je dejal.

Tudi Jill in Curtis sta prišla na kopno. Ko sem odšel za Jorgen-senom sta se mi pridružila.

»Kako strašno smrdi,« je dejala Jill. Držala si je robček pred nosom. Toda smrad je nežni duh njenega robčka popolnoma pre-vladal...

»To je denar,« se je hihital Kielland. »Na kitolovski postaji denar vedno smrdi.«

»Potem sem hvaležen bogu, da ga nimam mnogo,« je smeje dejal Curtis. »Se nikoli nisem vohal kaj tako ogabnega — niti v puščavi, a tam je včasih zares grdo smrdelo.«

Sli smo skozi skladišča, kjer je bilo na velikih deskah zloženo kitovo meso, vrsta nad vrsto, od spodaj pa vse do stropa. Potem smo šli mimo drugih delov tovarne, kjer so predelovali kosti in kožo in druge dele kitov. Veliki kosi hrbtnice, na katerih so še vsele cunje mesa, so ležali povsod naok

CANKARJEVCI

Henrik Biček je med ranjenci sedel v kleti na sodu. Medtem sta se vodnika dogovarjala o proboju. Ta čas je bila ura okoli dveh — in mesec se je pravkar pogreznil za Jelovico.

Zdaj bo treba udariti!

Toda vodnika se glede smeri nista zedinila. Po daljšem prerekanju sta odločila: če bodo šli v smer, ki jo je izbral Pečnik, bo šel naprej njegov vod, če bodo udarili v Bičkovo smer, bodo šli naprej njegovi!

Imeli so precej mrtvih in nekaj ranjenih. Te so hoteli na vsak način tudi rešiti.

Prvi je poskusil Pečnik. Udaril je v jugozahodno smer. Toda sreča ga je pustila na cedilu. Nemci so že vžgali po umikajočem se vodu in po koči. Vrnili so se z dvema ranjencema.

Spodaj v koči pa je bil Henrik Biček ponovno ranjen. Prižvižgala je krogla in mu presekala lobanjo po vrhu. Trenutno je izgubil zavest, potem je spet prišel k sebi. Le dihal je globoko in z glave mu je kapljala kri.

Medtem je poskusil s probojem vodnik Biček. Toda tako, da so se v sneg najprej zagnali štirje borci in rili in kopali sneg med dva do tri metre visokimi smrečicami. Ko je bil izkopen nekakšen rov že precej daleč od kože, je Biček ukazal:

»Za menoj, fantje!«

Razen orožja je v koči ostala skoraj vsa oprema. Fantje so se plazili, kopali in se pri tem na čelu menjali, vendar pa je bil najdelj spredaj sam Biček, čvrstih nog in krepke postave.

Preden se je spustil v proboj, se je vrnil v kočo, da vidi, kaj je z mrtvimi, kaj z ranjenci, kaj z ostalimi, kaj z bratom Henrikom!

Tovariši so mrtvi in ranjeni sloneli po tleh drug čez drugega. Proti Henriku je rekel:

»Zberi se, gremo, zadnji smo!«

Henrik je gledal in dihal globoko. Očitno mu je primanjkovalo sape. France je imel baterijo. Obsveti ga in vidi, da se je medtem še nekaj zgodilo. Naj, kar bo verjetno vzrok, da bo ob brata. Njegova lobanja je bila prebita, tako da so gledali ven možgani.

»Henrik!« pokliče spt France in mu hoče pomagati.

»Henrik!« pokliče spet France in mu hoče pomagati. prositi:

»Zame ni rešitve, naredi kar sva zmenjena!«

France gleda, poskusi, da bi ga odnesel, toda ne gre. Kako neki? In skozi suh sneg, ki še zdravega človeka zasipa in mu ne da živeti!

»Naredi in pojdi, če ne bodo oba!« komaj še priganja Henrik.

France spozna, da druge rešitve res ni... Junaki v šli storiti tudi taka dejanja, in kdaj naj bi bila večja sila, če ne tedaj.

Bled in skrušen se je sklonil k mrtvemu Henriku, ki je nehal trpeti in mu odvzel uro in puško. Opašac s pištolo, ki jo je Henrik vzel novembra nemškemu žandarju v Pristavi pri Tržiču, je dal rojaku Francu Čopiju, ki je bil njegov dober prijatelj.

Potem se je odločilo pognal ven: »Fantje, za menoj!« Dočelo pa ni zdržal spredaj. Zamenjali so ga drugi in kopali naprej. Potiho, z gotovostjo, vztrajno, z napestostjo v sebi. Ali bo počilo?

Po eni uri kopanja, brskanja in plazenja po snegu ugotovili, da so že zunaj obroča. S seboj so imeli štiri ranjence, v koči in okoli nje pa so jih pustili enajst, med njimi nekaj tako čudno umrlih tovarišev. Trinajst ur so bili v ognjenih in snežnih kleščah, a njihova trdoživost jih je večino rešila. Vendar so morali plačati visok krvni davek. Padli so sijajni ljudje, drug boljši od drugega, med njimi tudi štirje mitraljezci: Padovan, Henrik, Miha Fister, Karl Mlakar.

DOKUMENTI

DOKUMENTI

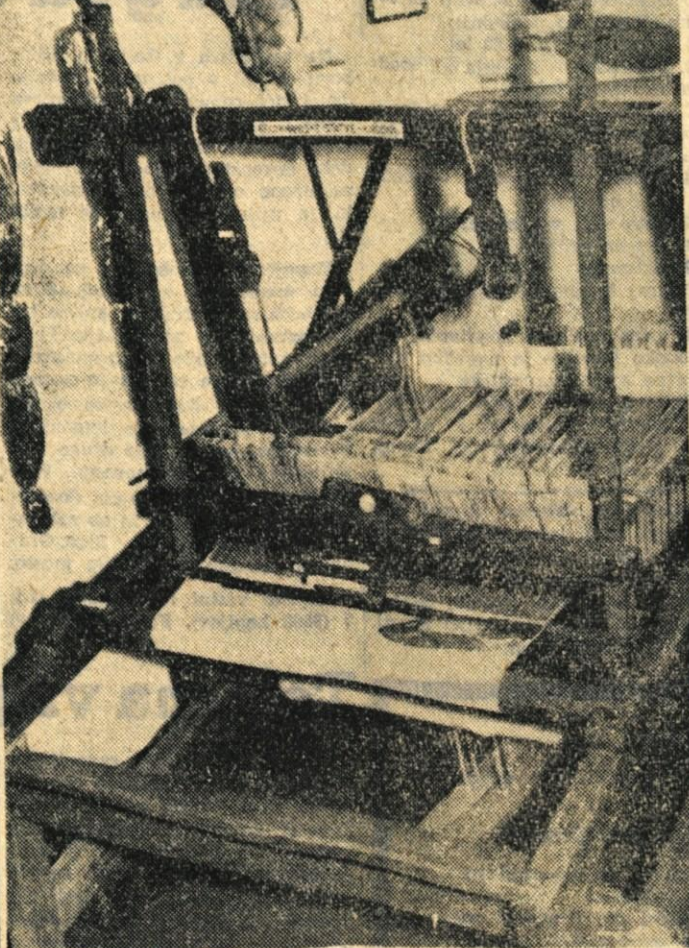
DOKUMENTI

Edini tekstilni muzej

Zapiski z obiska v tekstilnem oddelku kranjskega muzeja

»Napredek sleherne človeške dejavnosti temelji na izkušnjah in dognanjih preteklosti. Ves naš tehnični razvoj je bil mogoč le zato, ker se je človek okoriščal s spoznanji, trudom in delom prejšnjih generacij. Sedanjost razumemo, prihodnost pa lahko pravilno slutimo, če vemo za pot in poznamo zgodovino naprav, ki naj bi človeškemu rodu omogočile lažje in dostojnejše življenje. Zato je pošteno od nas, če priznamo to častno tradicijo človeškega dela, napora in iskanja iz veka v vek. Prav v spoštovanju do del naših prednikov je etični razlog, da zbiramo za razvoj tehnike pomembne muzealijske.«

Te misli kustosa tekstilnega oddelka kranjskega muzeja CRTO MIRA ZORCA je treba razumeti in se jih naučiti na pamet, pa ne bomo v zadregi, kajti prototipi in celo manj uspele poizkuse. Tako postanejo tehnične muzejske zbirke učni pripomoček, zelo pomemben pri vzgoji našega novega strokovnega kadra.

Belokranjske statve — imenovane »KROSNA« (Foto: F. Ferdan)

dar opravičujemo obstoj nekega muzeja, kadar zbiramo sredstva zanj, kadar zbiramo za marsikoga brezpomembno »staro šaro«. Na izkušnjah naših prednikov se učimo, na njihovih pridobitvah gradimo dalje. Dolga je bila pot od najpreprostejših statav za tkanje do današnje moderne tekstilne industrije. Če hočemo razumeti današnji čas, moramo poznati preteklost, ker se je vse novo, moderno razvilo iz starega, bolj preprostega.

In prav to nam omogočajo muzeji. Iz tega pa sledi druga pomembna ugotovitev, ki jo nikakor ne gre prezreti: vzgojna naloga muzejev nasproh, predvsem pa še tako specializiranega tehniškega muzeja, kot je kranjski TEKSTILNI MUZEJ. Tovariši Zorci pravi: »Novi stroji, nove naprave, novi izumi nam postanejo bolj razumljivi, če spoznamo njihove predhodne faze, preproste

Kranjski TEKSTILNI MUZEJ (ki je daleč okrog — tudi izven meja naše domovine — edini tako specializirani tekstilni muzej) že vse od ustanovitve leta 1945 služi kot učni pripomoček TTS. To vsekakor opravičuje njegov obstoj, obvezuje pa tudi vsa tekstilna podjetja in prizadete upravne organe, da mu pomagajo (z denarjem in z odstopanjem za muzej pomembnih predmetov in arhivalij), saj šola

»TARA« z Gorjancev — naše najstarejše pokončne ročne statve (Foto: F. Ferdan)

iz leta v leto daje naši industriji nov strokovni kader. Obiski so zelo številni; zlasti šole iz Kranja in iz drugih tekstilnih centrov vse države ga pogosto obiskujejo; v knjigi spominov pa je zabeleženih celo nekaj podpisov in priznanj ruskih, angleških in drugih tujih strokovnjakov. Muzej je bil prvotno v sklopu Tehniškega muzeja Slovenije, zdaj pa je oddelk kranjskega muzeja. Prostore ima v kletnih prostorih TSC na Cesti Staneta Zagarja, pričakujejo pa, da se bo nekeč (kdaj?) preselil skupno z ostalim kranjskim muzejem v grad Kieselstein.

Muzej vsebuje orodje, naprave, stroje, listine, knjige in druge predmete, ki so v zvezi s predilsko, tkalsko, pletilsko, konfekcijsko, čipkarsko in slamnarsko obrtjo ali pa s tekstilno tehniko in industrijo. Kot menda najstarejšo zanimivost obiskovalca lahko vidi lepo tkano vzorčasto egipčansko tkanino iz let 200–100 pred našim štetjem, ki so jo dobili iz neke mumije v ljubljanskem arheološkem muzeju. Zanimive so dalje batikirane tkanine iz Indonezije in kitajske vzorčaste svilene tkanine, zlasti je lepa tista z uvezenimi metulji najrazličnejših barv in velikosti. Nazorno je prikazano pridobivanje svile od sviloprejk, kar je prišlo v Evropo iz vzhodne Azije. V posebni vitrini so razstavljene redke tuje vlaknine, na primer vlakna na kokosovem orehu, kapok v lupini, agavina vlakna v listu in v izdelku, azbestna kamenina in azbestno blago (iz katerih delajo obleke za gasilce, ker ne gorijo), tkanine iz vlaken rogoza, vrbe, kopri-ve, žukovine in hmelja. (Po zadnji vojni so tudi v Savinjski dolini poskusili z izdelavo tkanine iz hmelja, a so poskus opustili, ker se jim menda ni splačalo!) Razstavljena so tudi sodobna tekstilna vlakna in niti (nylon, perlon, terylen in druga; prikazano je izdelovanje klobukov iz zajčje dlake. Poučna je zbirka ročnih in strojnih čipk, kjer ne manjka niti domačih idrijskih klekljanih čipk niti znamenitih šivanih čipk z otoka Paga pri Zadru. Precej prostora je odmerjeno belokranjskemu platnarstvu: vidimo vse faze pridelovanja lanu in konoplje, orodje in naprave, ki so še danes tamkaj v rabi (vretenca, koželji, kolovrati, trlice, grebeni in statve). Razstavljene so vzorci platna in vzorčastih tkanin, steklenih umetno s pomočjo šib in letvic, kar dokazuje, da tamkaj domačica tkalska obrt še ni v zatonu.

Posebno pomemben razstavljeni objekt je več sto let stara pokončna »tara« z Gorjancev; to je najstarejša pri nas znana oblika primitivnih ročnih statav. Zraven vidimo vodoravne belokranjske statve, ki jim pravijo »krosna«, ki pa so že popolneje in jih uporabljajo še danes. Strokovno pomembne so še stare sitarske statve in pripadajoče naprave iz Stražišča pri Kranju. Razstavljen primerki je zadnji primerki statav iz Stražišča, kraja, kjer je bila sitarska obrt nekdaj močno razvita. V muzeju hranijo tudi spomenik stari domači sitarski obrti, ki je še v prejšnjem stoletju preživljala stotine delavskih družin na periferiji meščanskega Kranja. »Stražiški sitarji so bili prvi delavci — proletarci na področju Kranja« je zapisal Crto mir Zorec v Jubilejnem zborniku ob 30-letnici TTS. »Da so bili zavedni pripadniki delavskega reda priča tudi dejstvo, da so tvorili prav sitarski delavci iz Stražišča večji del poslušalstva na shodu, ki ga je sličal socialist Zveznikar julija 1896. leta v Kranju.«

Kolovrat (na Gorenjskem mu pravijo »kovorate«)

Še marsikaj je v muzeju, kar bi bilo treba omeniti, pa nam tega prostor ne dopušča. Med drugim je to kolekcija lepo izdelanih lutk z najrazličnejšimi narodnimi nošami, moškimi in ženskimi; razstavljena je tudi gorenjska narodna noša; zbirke noš poživljajo barvne slike po stenah. Kopica slik predstavlja še nekatere izumitelje tekstilnih strojev, reprodukcije slik nizozemskih, angleških, nemških in francoskih mojstrov — slikarjev, ki so upodabljali predice in tkalke pri delu, dalje tkane slike (v glavnem vzhodnozasijskega izvora), reprodukcije peruanskih tkanin itd.

Ena od pomembnih nalog muzeja je tudi zbiranje tekstilne literature, ki izide pri nas. Naloga muzeja pa so še obsežnejše. Arhiv bo moral čimprej postati središče za ohranjanje tovarniških arhivalij, ki se jih je v Kranju doslej že precej izgubilo. V produkciji namreč ljudje ne utegnejo čuvati starih listin, ki so pomembne za zgodovino njihovih podjetij. Kustos muzeja Crto mir Zorec že zbira material za zgodovino kranjske tekstilne industrije in prav pomanjkanje arheološkega gradiva, ki se je izgubilo ali uničilo, bo pri pisanju knjige eden najtežjih problemov.

Ena prihodnjih nalog muzeja bo tudi ureditev kartoteke blaga in kolekcij naših tovarn, saj je treba vsaj v muzejskem primerku ohraniti tkanine, ki so v določenem času pomenile uspeh podjetij in dokazovale sposobnost naših delovnih ljudi.

Povejmo za konec še to, da v muzeju čuvajo tudi primerke gorenjskih statav iz Benice, ki so drugačne kot belokranjske. V Benici in okoljskih vaseh je izdelovanje platna še danes deloma ohranjeno. Medtem ko so ostala področja stare domače tekstilne obrti v Sloveniji že raziskana in tudi publicirana (tudi stratiško platnarstvo, pa besniško platnarstvo (lanarstvo) in tudi gorenjsko narstvo še nista. »Raziskati in publicirati to zanimivo pedološko materialne ljudske kulture pri nas, ki je v nekaterih krajih povsem izumrila, v drugih krajih pa tudi že izumrila, bo moja naloga, ki se jo bom lotil že letos mi je — šele ob koncu razgovora — povedal tovariš Zorec.

BODICE

● Vremenarji so si letos — tako piše tudi v časopisih — utepali glavno hladno, predvsem pa hudo deževno pomlad. Če se bo ta napoved uresničila, potlej bo jeseniški poklicni gasilski četi trda predla. Toliko dela bodo imeli doma, da na gašenje požarov sploh ne bodo več mislili. Čakajte, kaj vam povem, kje tiči zajec.

Ondan se je zgodilo, ko je bilo dežja pa snega na pretek. Na vsem lepem se je začela nabirati na dvorišču Gasilskega doma voda, ki je počasi narasla v prostrano pa globoko jezero. Voda kratko malo ni morla odtekat, ker so se zamajili odtočni kanali. Pa boste rekli, zakaj jih pa ne odmašijo? Saj, saj — takega mnenja sem bil tudi jaz. In tako so mislili tudi gasilci. Kje ste še videli gasilce, da bi se ukvarjali s kanalizacijo. Za takšno opravilo bi morala poskrbeti jeseniška Komunala. Tisti od Komunale so sicer obljubili, da bodo kanalizacijo počedili, pa je ostalo le pri besedah. Komunala je obljubljala, voda je narasla, gasilci so pa »vagali«. Pa so na koncu, ko je začela voda groziti, da bo odšla v Gasilski dom, sami pljunili v roke. Pa kar s črpalko so se morali lotiti tiste mokrote, sicer ji ne bi bili kos. To sem povedal zato, da boste ob

požaru vedeli kod in kam. Kar na Komunalo se obrnite, če bo pri vas doma gorelo. Gasilci se morajo, če nočejo potoniti, ukvarjati s komunalnimi deli. — Pravijo, da bo letos mokra pomlad!

● No, če imamo že Komunalo v precepu, jo pa do kraja pritisnimo ob zid. — Stanovalec v Tavčarjevi ulici na Jesenicah je Komunala že pred časom obljubila, da jih bo rešila podobne nadloge, s kakršno se ukvarjajo jeseniški gasilci. Cestnišče Tavčarjeve ulice so pred časom dvignili, zdaj pa voda vdira s ceste v stanovanjske bloke. Pripovedujejo, da se v deževnih dneh nabere v kletih tamkajšnjih blokov toliko vode, da si upajo v klet po drva le najbolj drzni ljudje. Pa gumijaste škornje si morajo nadeti. — Torej še en greh, ki bremeni jeseniško Komunalo.

● No, če že pišemo o sami mokroti, pa dodajmo še eno iz mokrih dni. Zal mi je, ker vam tega nisem mogel povedati že pred tednom. Sicer pa nič ne dē. Stvar si velja zapomniti, saj bo še veliko deževnih dni. — Takole je bilo. V ponedeljek, 5. marca, nekaj pred tretjo uro popoldne, je peljal po cesti Planina — Čirče »tičko«. Kljub temu, da je srečaval ljudi, se zanje ni dosti menil. Z naslodo se je pogajal čez luže in z blatno brozgo »žegnala« pešce. Pravijo, da jih je stalo precej truda, preden so se doma za silo ocedili. Sicer je pa to splošen

pojav, da se večina avtomobilistov le malo meni za to, da so na cesti tudi ljudje, ki se neradi »tuširajo« z blatno vodo. In še eno opozorilo: zlasti se varujte srečanja s »fičkom« Kr 14-00. To je namreč tisti »dobrotnik«, ki sem ga omenil na začetku zgodbe.

● Veste, čeprav nisem več v tistih letih, da bi se posebno navduševal za zabavno muziko in popevke, sem se preteklo soboto le odpravil v kino Storič. Kar zvijalo me je od radovednosti, kako neki se bo odrezal veliki kranjski plesni orkester. Strela skritačena — kdo bi si mislil, da se naši fantje tako razumejo na tiste moderne vižle! Ampak nekaj pa je, kar me je spravilo ob polovico užitka. Z Marjano sva sedela v 14. vrsti, pred nama (menda na sedežih 19 in 20) pa sta sedela fant in dekle. Ves čas koncerta sta klepetala, hvalila, se preveda, pa — kaj vem, kaj sta si imela še povedati. Ker jima takrat nisem hotel povedati »kar sem mislil«, jima to pot povem, da se pri koncertu ne more po mili volji klepetati. Tudi tu — čeprav gre za zabavno glasbo — veljajo nekakšna pravila o lepem vedenju. Neote-sanci naj ostanejo rajši zunaj dvorane. — Menda se vsi strinjate. To pot se s tem strinja celo Marjana, čeprav nikoli ne osvoji mojega mnenja. No, pa vas pozdravlja Vaš

Bodičar